National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque nationale
FEB 22 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 10 (2453) XXVII aastakäik | Teisipäeval, 7. veebruaril 1978 — Tuesday, February 7, 1978 | Ühiknumbri hind 35 centi

Venelased ei anna informatsiooni allakukkunud satelliidi kohta

Kanada kaitseministri seletused Yellowknife'is

OTTAWA — Kanada kaitseminister Barnett Danson viibis möödunud nädalavahetusel Northwest Territooriumil Yellowknife'is, kus ta tutvus Põhja-Kanadas allakukkunud vene luureraketi otsimisoperatsioonidega ning andis ajakirjandusele seletusi. Minister kinnitas, et vaatamata Kanada nõudmistele ei ole N. Liit andnud täielikku informatsooni allakukkunud raketi iseloomu ja detailide kohta.

Minister Danson väitis, et kui Ühendriigid ja Kanada alustasid Kanada põhjapiirkondades raketi jäänuste otsimisoperatsioone, lubas N. Liit anda raketi kohta täielikku informatsiooni

ning töötada koos kanadalastega satelliidi jäänustega seotud ohtude likvideerimiseks.

Nüüd aga selgub, et N. Liit ei ole Kanada poolt esitatud küsimustele vastuste andmisel kaugeltki nii vastutulelik nagu kanadalased seda lootsid.

Kanada kavatseb lähemas tulevikus esitada Liitunud Rahvaste Organisatsioonile vastuvõtmiseks resolutsiooni,

mis taotleb liikmesriikidelt üksikasjalise informatsiooni saamist sellistel juhtudel, nagu see esines nüüd Kanadas.

Danson kinnitas ühtlasi, et Kanada välisministeeriumi advokaadid uurivad, milliseid legaalseid võimalusi on venelaste vastu kahjutasu nõudmiseks seoses satelliidi allakukkumisega Kanada territooriumil.

Eestlasi hiljuti Austraalias, Sydneys peetud PEN-Klubide kong ressil. Vasakult dr. Inno Salasoo, Leonida Lindsaar, mag. Asta Willmann, Austraalia pressiesindaja eestlanna Iris Willems Marcin, Silvia Asi, Harri Asi ja Peeter Lindsaar.

Avastati uusi raketiosi

Venelased nõuavad tõendeid, et allakukkunud satelliit kuulub neile

YELLOWKNIFE — Kanada ja Ühendriikide uurimismeeskonnad on nüüd avastanud Northwest Territooriumil viies kohas N. Liidu Cosmose tüüpi luuresatelliidi jäänused. Kolm leiukohta asuvad Suure Orjajärve jääl Fort Reliance lähedal ja kaks Warden's Grove'i piirkonnas, umbes 320 kilomeetrit lääne pool.

Asjatundjad mainivad, et üks Fort Reliance lähedalt leitud raketi osa on erakordselt radioaktiivne ning selle kiirgus võib surmata inimolevuse kahe tunni jooksul. Suurem raketiosa avastati Warden's Growe'i piirkonnas

kuid vaatamata senistele avastustele ei ole siiski suudetud kindlaks teha kas satelliidi uraaniga laetud reaktor hävis juba õhus või langes see maapinnale.

Vahepeal on N. Liidu võimud avaldanud Kanada valitsusele kahtlust, kas avastatud raketi osad kuuluvad maailmaruumist allakukkunud N. Liidu raketile. Kanada välisministeeriumist märgitakse, et venelased nõuavad kanadalastelt lähemat informatsiooni, millised raketi osad on leitud ja kas siin on tõeliselt tegemist nende materjaliga.

Need nõudmised vihjavad kahele asjaolule — esiteks tahavad venelased teada kui palju raketi osi langes ameerika ja kanada ekspertide kätte

ja teiseks hakatakse juba varakult tegema eeltöid, et kõrvale hiilida Kanadale kahjutasude maksmisest.

Pantvangide draama Briti Kolumbia vanglas lõppes

VANCOUVER — Briti Kolumbia vanglas New Westministeris lõppes nädalapäevad kestnud pantvangide draama terroristide allaandmisega politseivõimudele. Vahejuhtum algas 28. jaanaril kui viis vangi murdsid läbi klaasseina külaliste ruumi, kus nad võtsid 13 pantvangi, nende hulgas kaks kaasvangi. Politseivõimud on arvamisel, et pantvangide võtmine toimus pärast seda kui vangide põgenemiskatse ebaõnnestus. Politseivõimud arreteerisid pärast vahejuhtumise likvideerimist ka kaks pantvangi — 47-aastase Betsy Woodi ja 31-aastase Heather Gay Hoon'i, keda süüdistatakse põgenemiskatsele kaasa aitamises.

Postiminister kohtuministriks

Kanada uueks postiministriks nimetati Gilles Lamontagne

OTTAWA — Kanada peaminister Trudeau nimetas Kanada uueks kohtuministriks skandaali tõttu lahkunud kohtuminister Francis Fox'i asemele senise postiministri Jean-Jacques Blais'i, kuna postiministri kohale kutsuti äsja portfellita ministrina valitsusse tulnud endine Quebeci linnapea Gilles Lamontagne.

Kanada ajakirjandus suhtub Jean-Jacques Blaisi nimetamisesse kohtuministri kohale skeptiliselt, kuna see on valitsuses praegu üks raskemaid positsioone

ning 37-aastane Blais ei suutnud postiministrina näidata, et ta on oma ülesannete kõrgusel.

Kohtuministri kohale asumisel tuleb Blais'il tegeleda väga sensitiivsete süüdistustega RCMP vastu ning vanglates toimuvate pidevate rahutustega, millede kestel vangidel on korduvalt õnnestunud võtta pantvange ning välja kaubelda endile igasuguseid soodustusi.

Vietnam kutsus koju oma saadiku UN-is

NEW YORK — Vietnami valitsus kutsus New Yorgist koju oma esindaja Liitunud Rahvaste Organisatsioonis saadik Dinh Ba Thi, keda ameeriklased süüdistavad spionaazhioperatsioonides Ühendriikides. Vietnami valitsus kinnitas esialgu, et Ühendriikide valitsus süüdistab saadikut põhjendamatult ja keeldus ta koju kutsumisest, kuid andis siiski lõpuks järele Washingtoni nõudmistele. Ühendriikide politseivõimude andmetel olid Vietnami saadikul tihedad sidemed äsja FBI poolt arreteeritud Vietnami spioonidega ameeriklase Ronald Humphrey'ga ja vietnamlase Truong Dinh Hung'iga ning ta toimetas Hanoisse edasi spioonide poolt kogutud materjale.

Etioopia alustas õhusõda

Kuuba lendurid pommitavad Somaalia positsioone

MOGADISHU — Etioopia on alustanud ägedaid õhurünnakuid Somaalia positsioonidele Ogadeni kõrbesõjas ning on üle külvanud pommidega ka Harari linna eeslinnad, mis on Somaalia valduses. Rünnakuid teostavad nõukogude MIG—21 ja Ühendriikide F—5 tüüpi võitluslennukid, milledel lenduriteks on tõenäoliselt kuubalased.

Etioopia sai MIG-21 lennukid viimasel ajal N. Liidust saadetud sõjamaterjali näol, kuna ameerika lennukid sattusid Etioopiasse sel ajal kui Ühendriikide ja Etioopia vahel valitsesid sõbralikud suhted.

Somaalia valitsus kardab, et Etioopia lennukid hakkavad pommitama ka Somaalia põhjapiirkondades asuvaid linnu, katsudes sellega rahva vastupanu nõrgestada ja võitlusvaimu demoraliseerida. Somaalia valitsuse esindajad kutsusid läänerikide ja Araabia riikide esindajad välisministeeriumisse, kus tehti teatavaks Etioopia õhurünnakud ja mainiti, et Etioopial on õhus täielik ülekaal.

Mürgitatud apelsiinid Iisraelist ja Hispaaniast

BRÜSSEL — Lääne-Saksamaal, Hollandis, Rootsis ja Belgias on avastatud Iisraelist ja Hispaaniast toodud apelsine, mis on mürgitatud elavhõbedaga. Iisraelis arvatakse, et puuvilja mürgitajad on Palestiina Vabastamise Organisatsiooni liikmed, kuid Palestiina araablaste juhtivatest ringkondadest mainitakse, et nad ei võitle selliste vahenditega Iisraeli vastu.

Egiptuse president Washingtonis

WASHINGTON — Möödunud nädala lõpul ja nädalavahetusel viibis Ühendriikides Egiptuse president Sadat, kelle eesmärgiks oli viia president Carteri nii kaugele, et ta mõjutaks Iisraeli järeleandmiste tegemisele. Washingtoni andmetel kavatseb president Carter sundida mõlemaid pooli järelandmistele, kuna ta ei saa avaldada eriti suurt survet Iisraelile, sattudes sellega vastuollu Ühendriikide mõjuvõimsate juudi ringkondadega ja poliitikutega.

Laupäeval, 4. märtsil alates kell 9 homm. Lord Simcoe Hotellis Torontos

EESTI NOOREMA PÕLVKONNA

NÕUPÄEVAD

Arutlusel: kadunud eestlased ja nende tagasitoomine meie hulka. Toronto Eesti Maja kasutamine. Trenti ühiskondlik seminar '78. Võidupüha ja killamängud. Pärast bankett ja lõbus koosviibimine. Osavõtt piiratud. Osavõtu- ja registreerimisemaks tasuda tshekiga: ELK c/o Toomas Soots, 2 Sunnydene Cres., Toronto, Ont. M4N 3J4. Tel. 489-7530. Informatsioon Lembit Ristsoo tel. 766-7540.

EESTI LIIT KANADAS JUHATUS — KORRALDAV TOIMKOND

TORONTO EESTI RAHVATANTSIJATE RÜHM „KUNGLA" ESITAB

„RABAKÜLA POISTE EHALKÄIK"

Tantsu- ja laulupõimik 3. vaatuses

Külalisesinejaks New Yorgi rahvatantsijad „Saarevikat"

RAHVAPILLIORKESTER ⊙ LAULUANSAMBEL

Laupäeval, 18. veebruaril 1978 kell 7.30 õ.

Sir John A. Macdonald Collegiate, 2300 Pharmacy Ave. (Finch & Pharmacy)

Pääsmed $5.—, õpilased ja pensionärid $3.—

Pääsmed saadaval Mt. Pleasant POKO'st, Abistamiskomiteest ja Eesti Majast esmasp. kuni neljap. õhtuti ning rühma liikmeilt.

Üüritud bussi transport EESTI KODU'st ja VICTORIA PARK Subway jaamast — hind $1.—.

Informatsiooniks helistada 421-5541.

Pühap., 26. veebr. 1978 algusega kell 3 p.l. toimub Toronto Ülikooli aulas (Convocation Hall) King College Rd.

EESTI VABARIIGI 60. JUUBELIAASTA-PÄEVA PIDULIK KONTSERTAKTUS

VAIMULIK OSA — PIISKOP KARL RAUDSEPP ⊙ Aktusekõne — JAAN LEPP ⊙ Tervitused eestlastele Kanadas — E.V. AUPEAKONSUL ILMAR HEINSOO ⊙ Langenute mälestamine — KOLONEL AUGUST TOMANDER ⊙ Tervitusi külalistele — JÜRI KAHAR ⊙ Noorte-Aasta — EKN ESIMEES ÜDO PETERSOO

KONTSERTOSAS kaastegevad — Estonia Orkester, T.E. Meeskoor, T.E. Segakoor, Segakoor Cantate Domino, Toronto Vanemgaidide Koor ja T.E.S. Täienduskool

Solistid: AVO KITTASK — orelil JAAK KIVIK
ÖNNE LAIKVE — klaveril CHARLES KIPPER

Sissepääs $4.— koos kavaraamatuga. Gaididele ja skautidele vormis ja õpilastele ning lastele tasuta. Uksed avatakse kell 2 p.l.

Pärast aktust kohvi ja suupisted Eesti Maja suures saalis T. Eesti Maja ja T.E. Seltsi korraldusel. Kõik kutsutud!

Palume pääsmed osta eelmüügilt, et kiirendada kavade müüki kohapeal. Pääsmed saadaval tegelastelt ja T.E. Seltsi juhatuse liikmeilt.

TORONTO EESTI SELTS

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50
Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

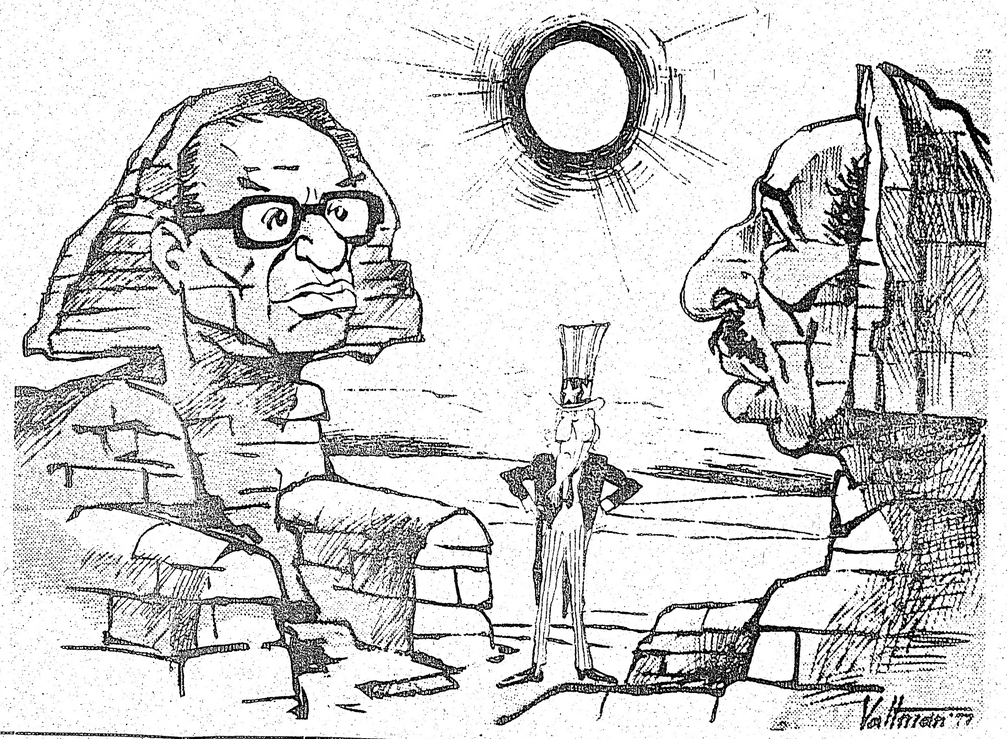

A. H. Tammsaare juubel

Iga rahva elus on suur ja kaaluv tähtsus vaimuinimestel — kirjanikel, heliloojatel ja kunstnikel ning teiste kultuurialade viljelejatel, kes kannavad edasi rahvaste loomemaailma traditsioone ning rajavad oma loominguga need tugisambad, millele toetub rahva vaimne omapära, ta kultuuriline tugevus ja kultuuriväärtuste loomine. Iga üksiku vaimuinimese panus oma rahva kultuurielule on seda mõjuvam, mida sügavamalt looja suudab tungida oma rahva hinge, mida tugevamalt ta on võimeline helisema panema need rahva põhilised tundekeeled, mis on seotud aastasadade jooksul talletatud kultuuriväärtustega, traditsioonidega ja rahva spetsiifilis-te omadustega.

Eesti rahvas on väike, kuid tema ridadest on sirgunud silmapaistvaid suurvaime, kes on olnud oma rahva südametunnistuseks ning kõige selle kogujaks, analüüsijaks ja kunstilises vormis edasiandjaks, mis on meie rahvale iseloomustav ning esindab meie pürgimusi ja arengusuundasid. Üks sellistest meestest — ja võiks ütelda esimene esimeste hulgas — on kirjanik Anton Hansen Tammsaare, kelle sünnist möödus 30. jaanuaril 100 aastat.

Kirjanik Tammsaare on suutnud valgustada eesti rahva hinge ja püüdlusi kahtlemata põhjalikumalt ja veenvamalt kui ükski teine eesti kirjanik. Teataval määral suudab temaga selles võistelda ainult Juhan Liiv oma sügavasisuliste luuletustega, mis oma lihtsuses ja haaravuses on arusaadavad ja selged kõigile eestlastele. Eesti talupoja rasket ja visa võitlust maaga on kirjeldanud ka paljud teised eesti kirjanikud, kuid ükski neist pole suutnud teha seda nii tabavalt, veenvalt ja südamelähedaselt nagu tegi seda Anton Hansen Tammsaare oma „Tõe ja õiguse" I osas. Teose peategelane Vargamäe Andres esineb romaanis eesti individualistliku talupoja prototüübina, kes plaanitseb, töötab ja ehitab kogu oma eluaja jooksul, et muuta oma talu jõukaks ja viljakandvaks majapidamiseks.

Tammsaare oma maaelu kirjeldustega ja psühholoogiliste teostega on oma loominguga jõudnud rahvusvahelisele tasemele ning sellest ei saa mööda minna ka praeguse Eesti kommunistlikud valitsejad. Nad peavad arvestama sellega, et kirjanik Tammsaarel on sügavale imbunud koht meie rahva hinges ning et seda on sealt raske välja juurida. Sellest tingituna on kodumaal valitsevad võõrad ja meie rahva hoiakule ja arusaamadele võõrad võimud võtnud nüüd tarvitusele teise taktika ning on hakanud Tammsaare loomingut muutma, väänama ja omamoodi „seletama" ja „selgitama". Tammsaare teoseid kirjeldatakse ja analüüsitakse nüüd kui sisult sotsialistlikku ja vormilt rahvuslikku loomingut ning püütakse näidata, et Tammsaare oli põhiliselt revolutsionäär ja Eesti Vabariigi vastane.

A. H. TAMMSAARE

Kui praegused võimumehed lähenevad Tammsaarele ja tema loomingule sellest aspektist lähtudes, siis on loomulik, et Tammsaare juubelile pühendatakse erakorralist tähelepanu ja taotletakse isegi Tammsaare ja tema loomingu rahvusvahelisele foorumile viimist. Tammsaare juubeli tähistamiseks loodud erilises komitees ei ole mitte ainult kirjanduse- ja kunstinimesi, vaid ka tähtsaid parteitegelasi, kuna komitee esimeheks on kommunistliku partei keskkomitee sekretär V. Väljas.

Antud olukorras peaksime Tammsaare juubeli puhul paguluses eriti märkimisväärselt meie suurkirjaniku ja tema loomingu esile tõstma. Kuigi meie piiratud võimalused ei luba kirjaniku juubelit tähistada sellise suurejoonelisusega nagu seda tehakse sirbi ja vasara embleemi all praegu kodumaal, leidub meil siiski võimalusi suurte aktuste korraldamiseks ning ka kirjaniku näidendite ja tööde dramatiseeringute esitamiseks teatrilaval. Kanada eesti teatrid on sellest võimalusest kinni haaranud ning suure kirjaniku juubel tuleb teatrilavadel tema loominguga tähistamisele, kuid vabade eestlaste suuremas keskuses Torontos ei ole seni jõutud veel kirjaniku suurjuubeli tähistamiseks suurema aktuse korraldamiseni, mis laseb meie kultuuriorganisatsioone paista väga kahvatus valguses. Tekib küsimus, kuhu on jäänud selle suure mehe juubeli tähistamisel sellised organisatsioonid nagu Eesti Kultuurikogu Kanadas, Eesti Kunstide Keskus, Kirjanduse sõbrad, EKN-u kultuurikomisjon ja teised organisatsioonid. Olukorra päästjaks oli siin teataval määral Eesti Gaiderite Kogu Kanadas, kes oma Taliharja peo seekord sisustas referaadiga Tammsaarest ja Ristikivist ning noored kandsid ette väljavõtteid Tammsaare loomingust.

Tavaliselt teeme oma aktustel ja juubelipäevadel suuri sõnu ja räägime palju oma kultuurisaavutustest ning eesti kultuuri arendamisest paguluses. Kui meie „unustame" aga Tammsaare sünni 100. aastapäeva tähistamise laiemas ulatuses ning jätame selle kommunistide organiseerida ja pühitseda, siis oleme teinud eesti kultuurile tõesti suure karuteene.

K.A.

„Eesti keel hoiab rahva püsivana..."

Erna Laanemäe loeng eesti keelest ja selle säilitamisest Toronto Eesti Majas

Toronto Eesti Majas esines pühapäeval, 29. jaanuaril Eesti Liit Kanadas, Eesti Selts Torontos ja Toronto Eesti Maja ühiste loengute sarjas huvitava ettekandega Vancouverist kohale saabunud Erna Laanemäe teemal „Eesti keel eesti kodus". Loeng pidi tegelikult toimuma neljapäeval, 26. jaanuaril, kuid lükati suure lumetormi tõttu edasi. Kuulajaid oli ettekannet jälgima ilmud rohkel arvul vaatamata seltskondlikult elavale nädalalõpule. Allpool anname loengu, mis peaks huvitama laiemaid hulki, edasi liihendatud kujul.

Eesti keelel on mitmepalgeline tähtsus nii rahva kui ka üksikisiku elus. Perekonna elus on kodukeele tarvidusel sotsioloogilisest vaatepunktist kolm põhifunktsiooni:

I. Perekonna sidumine ühiste elamuste jagamise näol.

II. Laste intellektuaalse kui ka kõlbelise arengu soodustamine ja edutamine.

III. Rahvustunde ja kultuuri säilitamine ja edasi andmine.

Emakeel on sidevahend, mis soodustab ja säilitab perekonna kui ühiku harmoonilist funktsioneerimist ning selle primäärne eesmärk on ühiste elamuste jagamine. Samal ajal kodukeele sekundaarne tähtsus on lapse intellektuaalse ja emotsionaalse maailma arendamine. Lapse arengukäigus on väga tähtis koht lauludel, muinasjuttudel ja lugudel perekonna ajaloost.

Sidepidamine kahel või rohkemal tasapinnal — vanemad omavahel eesti keeles ja lastega inglise keeles, milles vanemal on raskusi — lõhestab perekonna sideme.

Keele puuduse tõttu ei saa laps täielikku osadust perekonna elu fuktsioonidest.

Sellega ei ole lastel võimalus kogeda ühiseid elamusi eestlastena. Mida kaugemale laps võõrdub perekonnast, seda vähemaks jäävad ühised elamused eestlastena.

Või vastupidi — mida rohkem lastel on võimalik osa võtta perekonna elust emakeeles, seda rohkem on neil ühiseid elamusi eestlastena.

Selline puudulik kommunikatsiooni süsteem lastega on piiratud lühikesteks keeldudeks ja käskudeks, pahatihti isegi segakeeles, ilma igasuguse diskussioonita. Sellega ühenduses jääb lapse igapäevast elu haarav põhi sõnatagavara mõlemis keeles puudulikuks.

Tähelepanekud näitavad, et kodudes kus vanemad valdavad head inglise keelt, räägivad ka lapsed head eesti keelt. Kahjuks tuleb aga tihti ette selliseid olukordi, et vanemate inglise keel ei ole küllaldane ja lastel eesti keel puudub täiesti.

Last ei saa oma emakeele mittetundmises süüdistada küll aga vanemaid, kes oma perekonna põhiväärtused on liivale rajanud. On tõesti kurb kuulata-vaadata kui kanal ummistub: ema ja laps või vanaema ja lapselaps, ei saa teineteisest aru.

Perekondlik side kaob, laps kasvab üles emotsionaalse vaeslapsena, kelle hingelised sidemed võivad ka täiesalisena kättesaamatuks jäädа.

Tähelepanekud näitavad, kuid neid ei ole olnud võimalik uurimistööde abil tõendada, et perekonnas lastega emakeele mitterääkimine võib tekkida mitmel põhjusel.

A. Põhilisest kindlusetusest abielu vahekorris. Kui abielu pooltel on tugevalt erinev intellektuaalne kapatsiteet, võib juhtuda, et nende omavaheline side on nõrk, eriti kui isal pole palju sõna õigust, või ise on niivõrd karm, et ema ja lapsed hoiavad ühte ja ema püüab lapsi kaitstes võimalikult palju isa eest varjata. Tihti on ka põhjuseks, et emakeelne side võib olla liigselt delikaatne kasutamiseks, kuna emakeelsetel sõnadel on eritähendusi, mida võõrkeelsetel sõnadel ei ole või ei tunnetata.

B. Põhiline kindlusetus sotsiaalseis vahekorris. Vähemusgrupi liige võib tunda, et ta ei ole enamusgrupile vastuvõetav kui ta kiiresti ei assimileeru. Ta usub, et ta enamuskeele rääkimisega — nii tööl kui kodus — endale kohe enamuse-grupi hulgas koha leiab.

Ta usub, et ka ta võõrkeel on küllaldane, et teda televiisori keelt rääkides „võõraks" ei peeta.

Minu arvates pole need oskused kumbki ühe keele valdamise tunnus. Üht keelt ei osata enne kui inimese tundemaailm selles keeles kodus on, ehk teiste sõnadega, kui selles keeles süda soojaks saab.

C. Võimetusest võõrkeelt õppida. Vanemad leiavad, et võõrkeel, mida nad raskustega on õppinud, tuleb lastele nagu iseenesest, väljas mängides. Vanem on oma südames lapse saavutuse peale uhke, sest laps on seda kergesti saavutanud, mis talle endale puudu jääb. Tihti räägitakse kodus inglise keelt, et laste käest õppida paremat inglise keelt. Kuid samas, kas vanemad pole teadlikud või unustavad ära, et lapsed on alles õpilased ja ükskõik mis keelt nad räägivad, nad on kasvamise ja muutuse protsessis ja tavaliselt vaatavad täiskasvanu kui teejuhi peale. Lõpptulemus on lapsed kanada kooli minnes peavad kodus õpitud puuduliku inglise keele ümber õppima, mis on väga raske ja tihti võimatu.

Eelpool on vaadeldud tegureid, mis eesti keele edasi andmist takistavad. Nüüd kerkib küsimus — millised tegurid soodustavad eesti keele edasi andmist? Ma olen jälginud eesti keele oskust teise ja kolmanda generatsiooni juures nii idas kui ka läänes. — peamiselt Torontos ja Vancouveris. Sellel alusel olen järgnevad hüpoteesid üles ehitanud: a) Eesti rahvusgrupi suurus Torontos on eesti perekondadele Torontos annud kindlusetunde sotsiaalseis vahekorris ümbrusega ja b) kontinentaalne kliima Torontos soodustab eesti keele oskust.

Mõlemate hüpoteeside alused moodustavad tegurid on lähedases seoses.

Eestlaste arv Torontos on küllaldane, et omavahelises läbikäimises sotsiaalseid vahekordi luua.

Kontinentaalne kliima soodustab tihedat sidet perekondades, sest külma ilma tõttu veedavad inimesed toas rohkem aega pikema talve jooksul. Sellega on lapsed rohkem eestikeele õhkkonnas kui Vancouveris — pehmes kliimas, kus lapsed tihti aasta ringi väljas mängivad ja ainult sööma ja magama tuppa tulevad. Idas veedetakse nädalalõpud ja suved oma suvemajades järvede ääres, tihedas läbikäimises oma eestlastest naabritega. Meil läänes pole suvemaju. Suuremates keskustes idas on rohkesti eesti organisatsioone ja eestikeelseid üritusi nii lastele kui vanematele. Lastele korraldatakse suve ja suusalaagreid, kus ainult ühised elamused on eesti keeles eestlastena. Sidepidamine on teil kahesuunaline, kuna meil läänes on eestikeelseid üritused ühesuunaliset, s.o. lapsed viiakse vahel eesti üritusi kuulama ja vaatama, harva ise esinema ja osa võtma.

Kõik need tegurid sihivad ühele järeldusele: Vancouveris puuduvad eesti keele edasiandmist soodustavad tegurid väljaspool vanemate tahet.

Pärast seda kui kõneleja peatus Jakob Hurda teenete juures eesti keele propageerimisel ja tõi esile tema probleeme ja raskusi. esitas ta huvitavat statistikat eestlaste kohta Kanadas.

Referent mainis, et 1951. ja 1961. aasta vahel eesti päritoluga inimeste arv Kanadas peagu kahekordistus, kuid emakeelt kõnelejate arv ei tõusnud isegi 60%!

Tohime ehk seada hüpoteesi: eestlaste arv tõusis immigrantide arvel, kuid immigrantidest päris suur osa — võibolla üks kolmandik — kaotasid eesti keele ülimalt kiiresti — sama dekaadi jooksul, mil nad Kanadasse tulid.

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Paljud tundemärgid lasevad oletada, et Moskva vaatab läbi tumeda prilli praegu Ida-Saksamaal valitsevatele meeleoludele ning kardab Ida-Saksamaa oma kontrolli alt välja libisemist. Nii on venelased Ida-Saksamaa raadiosaadete kommentaaride kaudu avaldanud hoiatusi „sotsialismi võltsimise" pärast Ida-Saksamaal ning Ida-Berliinis asuvad nõukogude marssalid, kellede käsutuses on 22 diviisi suurune vene punaarmee, on tõstnud valju häält „rahvusvahelise proletariaadi" kaitseks ning on alla kriipsutanud „oktoobrirevolutsiooni saavutuste" kaitsemise vajadust. Kõik sellised väited ja jutud lasevad oletada, et venelaste king on hakanud Ida-Saksamaal mõnest kohast pigistama ning et sakslastele tuleb näidata ja allakriipsutatult kuulutada, kes on maa tõeline peremees.

Lääneriikide poliitilised vaatlejad kinnitavad, et Ida-Saksamaa kommunistlikus parteis on tekkinud lõhe ning et dissidendid tahavad ajada iseseisvat poliitikat, mis ei allu Moskva kontrollile. Arvatakse isegi, et partei peahäälekandja „Neues Deutschland" on teataval määral dissidentide grupi mõju all, kuna ajaleht on viimasel ajal avaldanud kolm artiklit vene okupatsioonijõudude kohta Ida-Saksamaal. Artiklite andmetel ulatuvad need sõjajõud 22 diviisile, umbes 400.000 mehele. Kuni seni ajani peeti vene diviiside ja sõdurite arvu Ida-Saksamaal suures saladuses ning seetõttu tunduvad partei ajalehes avaldatud venelasi häirivad andmed üllatavaina ning okupatsioonijõudude vastu suunatud algatusena.

Lääne-Saksamaa mass-ajakiri „Der Spiegel" avaldas hiljuti Ida-Saksamaa dissidentide grupi 30-ne leheküljelise manifesti, mis on äratanud suurt tähelepanu nii Ida- kui ka Lääne-Saksamaal. Selles dokumendis ei atakeerita teravalt mitte ainult N. Liitu vaid tungitakse kallale ka Ida-Saksamaa partei peasekretärile ja Moskva suurele sõbrale Erich Honeckerile, kelle rezhiimi nimetatakse ebaefektiivseks ning korruptsiooniliseks. Dokumendi sisu on üldiselt teada ka Ida-Saksamaal ning seda diskuteeritakse elavalt elanikkonna hulgas, kes ei ole rahul kommunistliku rezhiimiga.

See poliitiline ebastabiilsus ja rahutu meeleolu Ida-Saksamaal on toonud kaasa ka olukorra, kus venelased on suurendanud patrulle Lääne-Berliini tänavatel, kriipsutades sellega alla oma õigusi lääneriikide kontrolli alla kuuluvates Berliini läänesektorites. Kas ei vihja need tundemärgid olukorra arengule, kus Ida-Saksamaa hakkab enda õlgadelt maha raputama Moskva kolonialismi ahelaid, mida ei suuda koos hoida isegi Saksamaa territooriumile paigutatud 22 vene diviisi?

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

11. ja 12. veebr. on valvearstiks dr. Mae, tel. 493-7231.

Eestlaste esindajad Bonnis nõupidamisel

Esmaspäeval, 23. jaan. toimus Bonnis parlamentaarse ühenduse ruumides Vaba Ajakirjanduse Liidu ja Saksa liidupäeva liikme Olaf von Wrangeli korraldusel eksiilrahvaste esindajate mõnetunnine kokkutulek teatavate kiirete taktikaliste küsimuste arutamiseks ja otsustamiseks. Eestastest sõitsid osavõtma Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu Euroopa-büroo liikmed dr. Olgred Aule ja Ants Luik, kellest esimene esindab Balti Seltsi Saksamaal.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

N. Liidus ilmuvates publikatsioonides atakeeritakse pidevalt Ühendriikide kavatsust uue neutronpommi produtseerimiseks, mis hävitab radioaktiivsusega elavad olevased, kuid jätab ehitused terveks. Venelased nimetavad seda kõige kohutavamaks relvaks, mis inimese aju kunagi välja on suutnud mõelda, kuid nende manamiste kuuljatele ja lugejatele jääb mõistmatuks, miks see relv on „kohutavam" kui aatom- või vesinikupomm, mis hävitab koos inimeludega ka ehitused ja linnad, muutes need rusuhunnikuteks. Moskvast kostvad kritiseerivad hääled ei ole tõenäoliselt tingitud sellest, et see relv on hävitavama toimega kui seni avastatud ja kasutamisele võetud relvad, vaid lihtsast hädaolukorrast, kuna venelastel seda relva ei ole.

Kuid Moskva ei ole relvastuse võidujooksus jäänud ükskõikseks pealtvaatajaks ja seni kuni vene spioonid neutronpommi saladused ameeriklastelt välja uurivad, katsuvad nad oma relvastuse ülekaalu kindlustada uut tüüpi SS-20 raketiga, mille produktsiooni piiramine ei ole võetud praegu väljatöötamisel oleva SALT II kokkuleppe ramidesse. Venelaste ettepanekul on see rakett jäetud kokkuleppest välja, kuna Moskva klassifitseerib seda kui keskmise lennukaugusega raketti, mida ei tule võtta strateegilise Ühendriikide territooriumit atakeeriva relvana.

Kuid Euroopa riigid vaatavad väga murelikult uue raketi produktsiooni andmisele, kuna venelastele antakse võimalused nende rakettide massiliseks produtseerimiseks ja sõja korral kogu Euroopa nendega üle külvamiseks. Ning sellele lisaks on paljud eksperdid arvamisel, et sõja korral on Moskva võimeline SS-20 rakette ümber muutma kaugrakettideks, mis on suutelised tabama ka Ühendriikides asuvaid eesmärke.

Euroopas on tõstetud ameeriklaste vastu viimasel ajal süüdistusi, et nad teevad praegu Genfis toimuvatel SALT II kokkuleppe sõimimisel venelastele liiga suuri järelandmisi ning nõustusid kokkuleppe sõlmimise huvides isegi kolmeks aastaks loobuma oma efektiivse tiibraketi produtseerimisest, mille eest venelased on sama hirmul nagu neutronpommi eest.

Praegu on raske ennustada, millistel alustel saavutakse Genfis venelastega lõplik kokkulepe strateegiliste relvade piiramiseks. Kuid ameeriklased jäid juba Kissingeri ajal SALT I sõlmimisel kaotajaks pooleks ning see kaotus hõljub ka praegu ähvardavalt õhus, eriti kui Ühendriikide delegatsiooni juhatajaks Genfis on järelandlik Paul Warnke, keda isegi tema delegatsiooni liikmed on kritiseerima hakanud.

AMI

Eesti rahvatants on üheks eesti keskkooli õppeaineks, millest noored suure huviga osa võtavad. Pildil grupp õpilasi möödunud kevadel toimunud koolipeol. Foto: Vaba Eestlane

Täienduskoolidel laialdane kava Noorte-Aastal

Toronto Eesti Täienduskooli juhataja Edgar Marten vestleb koolinoorte eelseisvaist üritusist

Eesti Noorte-Aasta on natuke segadusse viivaks mõisteks saanud. Skaudid kuulutasid selle välja juba möödunud kevadel. Eesti kool hakkas sellega arvestama oma sügisesel õppetöö alustamisel, kuna ametlikul kuulutatakse Noorte-Aasta välja eeloleval Eesti Vabariigi 60. aastapäevaaktusel. Eesti Täienduskeskkooli juhataja Edgar Marten annab seletusi eesti koolinoorte eelseisvaist üritusist seoses Noorte-Aastaga.

E. Marten ütleb, et Toronto õpilastel on praegu käsil ettevalmistused Eesti Vabariigi 60. aastapäeva aktusest osavõtmiseks, kus noored esinevad massdeklamiatsooniga. Selle teksti on kirjutanud H. Leivat, kuna harjutused toimuvad E. Komi juhatusel.

Ettevalmistused on aga käimas ka 8. aprillil Eesti Majas toimuva suurema koolipeo korraldamiseks.

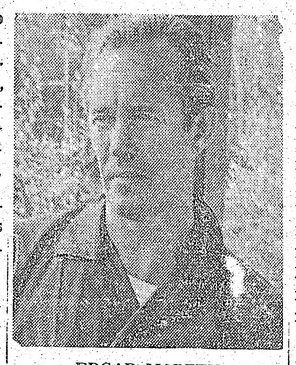

EDGAR MARTEN

Selle korraldavad alg- ja keskkool koos. Päev algaks juba lõuna paiku. Külalisi oodatakse Hamiltoni, Londoni ja Buffalo eesti täienduskoolidest. Kui ilm on soodne, siis tehakse käik CN torni, kuna ka kõik Toronto eesti nooredki pole veel seal käinud.

Õhtupoolikul on noorsooteatri etendus, kus tuuakse lavale O. Lutsu „Kevade I". Selle lavastab E. Komi, kuna tegelasi on mõlemast koolist ja ka neid, kes on eesti kooli juba lõpetanud. Harjutused on juba käimas.

Pärast noorsooteatrit on vaheaeg. Õhtul aga on suures saalis noorte pidu, kus tantsuks mängib noorteorkester „Orpheus". Kavas on kooli rahvatantsijate noorema ja vanema grupi esinemisi, lauluettekandeid ja „Säde" grupi esinemine.

Noorte koosviibimine jätkub võimalikult veel järgmisel päeval, kus on ettenähtud külaskäik Science Centre'isse kui leidub huvilisi.

Kool on igal kevadel teinud väljasõidu koos teiste eesti koolidega. Möödunud kevadel viidi eesti koolid Ottawasse. Juba siis lepiti kokku, et järgmised sellelaadilised koolide kevadpäevad tulevad korraldamisele Brocki ülikoolis St. Catherines'i lähedal. Seekord on korraldamise oma peale võtnud Hamiltoni ja Londoni eesti täienduskoolid Noortepäevad toimuvad 27. ja 28. mail.

Seal on ettenähtud laupäeva õhtul noorte pidu, millest on osavõtma kutsutud ka lastevanemad. Sündmus kannaks noorte laulupäeva nime.

Seal esinevad koolide ühendatud koorid, peale selle ka kooli rahvatantsijad, arvatavasti ka Hamiltoni Helletajad O. Kopvillemi juhatusel.

Kavas on Torontost kogu 200-liikmeline õpilaskond kaasa võtta. Kutsed aga saadetakse kõigile eesti koolidele Kanadas ja lähemal asuvais USA eesti keskusis olevaile koolidele. Eeltööd ja asjaajamine on kohalike koolide käes, kus V. Lenk Londonis ja Ingrid Tamm Hamiltonis on eeltööde läbiviijad.

Järgneval pühapäeval on ettenähtud bussidega ringsõit Niagara ümbruses nende vaatamisväärsuste leidmiseks, millest inimesed tavaliselt mööda on käinud. E. Marten arvab, et neist kahest päevast peaks kujunema meeldejääv ja huvipakkuv sündmus.

Sellega on aasta esimene pool aktiivsest tegevusest tulvil. Kaugemal on keskkooli vilistlaste kokkutuleku organiseerimine. See on noorte eneste idee, mis võib ehk sügisel teostuda.

Seni on Eesti Keskkooli 280 lõpetajat ja nende kokkutulek võiks kindlasti kujuneda suursündmuseks Noorte-Aasta raames.

Peale selle on teoksil noorte lehekülje koostamine, mis võiks valmida eeloleva kuu lõpul või järgneva alguses.

E. Marten leiab, et see tegevus kuhu noorde on tegutsema pandud on aktiviseerinud arvuka noortepere, näidates, et nad on ühiskondlikult tegevad ja et nad on suutelised mitmekülgseiks üritusiks nii organiseerijaina kui ka kava täitjaina. Kui Noorte-Aasta annab neile teadmise, et vanemad nende tööd tunnustavad, siis võib see siduda nad teadlikena jätkuvaks tööks eesti ühiskonnaelus.

Maleklubi valis uue juhatuse

T. E. Maleklubi korraldas 15. jaanuaril Toronto Eesti Majas 5-voorulise treeningturniiri, millest osa võtsid ka soome maletajad. Esikohtadele tulid: 1. H. Jürman 5 p., 2. P. Beckwith 4 p, 3. E. Koplimägi 3½ p. Turniiril mängisid kaasa veel järmised maletajad: H. Aavik, P. Hirvonen, O. Mankio, A. Mustel, G. Orgusaar, V. Pikkand, W. Puna ja O. Tuulik.

Turniirile järgneval koosolekul valiti uueks T. E. Maleklubi esimeheks A. Mustel ja sekretäriks H. Aavik. Turniiride peakorraldajaks jäi L. Joselin, kuid puudub noorte klassi organiseerija.

Uus juhatus palub lahkelt kõiki malehuvilisi ühinema T. E. Maleklubiga: Külalised on teretulnud. Järgmine malemäng ja turniiri treening peetakse 19. veebr. kell 2 p.l. ruum nr. 12. T. Eesti Majas. Kevadel on kavas korraldada Läänemeremaade vaheline malevõistlus ja vastav nõusolek on saadud soome maletajatelt kes on pidevalt toetanud eesti maleklubi tegevust.

Eesti teadlane kolm kuud USA-s

Kolm kuud viibis Ameerika Ühendriikides Tallinna Polütehnilise Instituudi dotsent, tehnikakandidaat H. Lond. Eesmärgiks oli tutvumine teaduslike töödega, mis käsitlevad elanikkonna varustamist joogiveega põhiliselt pinnaveeallikaist. Eriti suurt huvi tundis ta veepuhastuse tehnoloogiliste protsesside optimiseerimise ja nende automaatse juhtimise teostamisel raalide abil. Kuna mageda vee varude olukord on muutunud väga tähtsaks probleemiks osutatakse sellele kõikjal suurt tähelepanu. Eriti pööratakse sellele tähelepanu Ameerika Ühendriikide lõunapoolseis, kuiva pinnasega osariikides.

Suurema osa Ühendriikides veedetud ajast töötas H. Lond Harvardi ülikooli keskkonnateaduse ja rakendusfüüsika teaduskonnas ülemaailmselt tuntud teadlaste H. A. Thomase ja J. C. Morrise juures. Peale Harvardi võttis ta osa veel Kalifornias, Monterey's, organiseeritud konverentsist, külastas Berkeley ülikooli Põhja-Kalifornias ja Los Angeleses asuvat Lõuna-Kalifornia ülikooli.

Ta tutvus ka Denveri veepuhastusjaamaga, kus on raal juba rakendatud tehnoloogia kasutusse. Nädal aega viibis ta veel Põhja-Carolina ülikoolis, kus tegeletakse veepuhastuse protsesside optimiseerimise küsimustega.

Marje Parikas surnud

STOKHOLM (EPL) — Reedel, 20. jaanuari õhtul suri haiglas Saltsjöbadenis elanud tuntud eesti näitlejatar Marje Parikas, keda sama päeva hommikul kodus oli tabanud järsk haigestumine ja kokkuvarisemine.

Marje Parikas sai 77 aastat vanaks (sünd. 23. sept. 1900). Tema lavateekond algas 1916 Valvajas. Kuulus „Estonia" ansamblisse silmapaistva ja publiku ning kolleegide poolt armastatud näitlejana 1921—1944. Tegi kaasa ka Stokholmis, mängides mitmetes tükkides suure menuga.

Viimased aastakümned elas Marje Parikas tagasitõmbunult Saltsjöbadenis, kus kolleegid teda 75-nda sünnipäeva puhul käisid õnnitlemas.

Üks Balti mere saar

Möödunud aastal ilmus Pariisis ilmuva ajalehe „Figaro" Chronique rubriigis Henri Thomase kirjutis „Üks Balti mere saar". Prantsuse luuletaja muljed kontaktist ühe eesti koolõpetajaga on mõneti huvipakkuvad. Toome need eestikeelses tõlkes.

Juba enam kui aasta tagasi sain ma N. Liidust, õigupoolest Eestist ühe väikese pildialbumi, mida ma sagedasti olen lehitsenud, ilma et see praeguseni oleks kaotanud oma võlu. Samuti iga kord mõtlen sellele inimesele, kes mulle selle saatis ja olen huvitatud tema saatusest. Esimene kiri temalt oli korrektses ingliskeeles, ta lugevat ka prantsuskeelt, aga ei julgevat seda veel kirjutamisel kasutada... Milline juhus küll, et minu poeemid olid kuidagi jõudnud temani, sellel Eesti saarel, kus ta oli algkooli õpetaja.

Ta küsis minult raamatuid, saatsin ühe paki, mitte ainult enda loomingust, kaugeltki mitte ja tänutäheks lähetas ta mulle need väikesed pildid oma saarest.

Tema polnud nende piltide autor, ka eessõna ei olnud temalt, aga sellest väljaandest jatkus meie vahelise sideme loomiseks ja see tegi selle inimese mulle lähedaseks kuigi ma teda kahtlemata kunagi näha ei saa.

Selles väikeses raamatus, mitte heal trükipaberil, kõik esitatu on erinevalt kütkestav, intensiivse poeetilise võluga. Raamatus puudub maakaart (võimalik, et on strateegiline keeluala, A. V.), minu ettekujutuses asetseb see saar Eesti ranna läheduses, aga toob kujutusse Ouessant'i saare Bretagne'is: nõmmed ja kased nii kaugele kui nägema ulatab sulavad silmapiiril kokku sinise taeva ja heledama merega. Ei märka tänavaid.

Suurte katustega majad nagu üksindusse tõmbunud paistavad kaotatutena ja saladuslikena, aga siiski elavatena.

Tõenduseks — heinkuhjad, viljanabrad, tarad — nagu Arree mägedes (graniitne ahelik Bretagne'is).

Väikest lambakarja hoiab paljajalgne poiss, nagu oleks välja astunud Theocrite (Kreeka poeet 4. sajandil e. K. s.) teosest. Ja selle massiivse vana elumaja suurte, kandiliste naeltega löödud ukse allnurgas avastan — oh ime! — ava kassi jaoks ja parajasti paistab sealt suure kassi pea. Oh, kuidas tahaksin kõrvu sügada sel eesti kassil. Näen kalamehi nende pikkades, mustades paatides: karmid nõojooned, aga siiski vennalik ilme... Kõigis selles ei väljendu piiskagi propagandat. Kool, poisikesed ja plikatirtsud, nende jalgrattad, kõik nagu Lampaul'iski. Jässakas mees suurel mootorrattal, kas see on see kolhoosi partorg? Aga tal on ka sarnadust Georges Perros'iga Douarnenez'i (tuntud sardiinisadam Bretagne'is) teedel.

Jatkasin kirjutamist Eesti õpetajale ja saatsin veel raamatuid aga ta ei vastanud enam, mis oli juhtunud?

Kord varem märkis, et ta tervis pole kõige parem. Puudulikult arstitud lastehalvatus noores eas, saarel puudus arst.

Saared on mind alati mõjutanud oma veetlusega. Vaevalt aga kunagi ma saaksin sõita sellele Umaha (Muhu?) saarele, mis ometi linnulennul pole kuigi kaugel Helsingist.... Onnelikud linnud!

A. V.

Evald Piiki surm autoõnnetusel

Puyallupis, Wash. sai 20. detsembril surma Tacomas elanud Evald Piik, sündinud 6. mail 1920 Viru-Roelas. Kadunu oli endine sõdur. Ta oli lõpetanud Balti Ülikooli Pinnebergis, Seksamaal.

Evald Piik oli olnud sõltmas saatuslikul päeval koju, olles juba üsna lähedal sellele, vast 15 minuti sõidutee kaugusel. Ootamatult sõitis tema Volkswagenile suure kiirusega sisse üks 32-aastane naine, sõites Evald Piiki autole pea otse vastu, üle auto esiotsa. Evald Piik oli saanud silmapilkselt surma.

Kadunu oli invaliid. Teda jäid lähemaist omakseist leinama abikaasa kolme tütrega 9 kuni 18 a. vanuseni, ülikoolikaaslased ja sõbrad Tacomas ning mujal.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „..." .....
..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....

LAHKUS MEIE ARMAS EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

KRISTINE ILVES

Neiuna Saarna
Sündinud 8. septembril 1889 Eestis
Surnud 2. veebruaril 1978 Torontos

Leinas

TÜTAR abikaasaga
TÜTREPOEG abikaasaga
TÜTRETÜTRED perekondadega Eestis

Puhka rahus!

ARMAST

KRISTINE ILVES't

mälestavad leinas

ALFRED PERLE abikaasaga
AARE RANKEN abikaasaga
KARL RANKEN abikaasaga

Puhka rahus!

ARMAST

KRISTINE ILVES't

mälestavad

EDUARD TAMMSAAR
WILLY ja ASTA BURCHARDT
JAAN TAMMSAAR lastega

ARMAST

KRISTINE ILVES't

mälestavad

EVA KAARE
ANITA ja JUHAN KERSTEN
IDA ja HELMUT TÕIGAST

Puhka rahus!

LAHKUNUD

KRISTINE ILVES't

mälestavad

HUGO ja IRENE KESKER

ARMAST NAABRIT

IRMA TARENDI't

mälestavad leinas

Mu Jeesus väsind olen,
Ja tahan puhata.
Su palvele nüüd tulen,
Vii Sa mind magama.

ARNOLD KAHU abikaasaga
ANTS KAHU abikaasaga
ANNE ALKOK abikaasaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ⊙ 489-8902

KODU-EESTIS LAHKUNUD MEIE ARMAST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

ERINA LEPMETS'a

mälestavad leinas

poeg VASSILI abikaasaga
poeg PAUL abikaasaga
pojatütar JUTA SILMBERG perekonnaga
pojapoeg LEMBIT

Puhka rahus, ema!

ARMAST ONUPOEGA JA RISTIISA

EDUARD ALLAS't

surnud 3. veebruaril 1978 Austraalias

mälestavad leinas

SALME OTT abikaasaga
MAIA SCOTT abikaasaga
REIN RAIMET abikaasaga

ARMAST NAABRITADI

HELENE GRAUER'it

sündinud 7. juulil 1890
surnud 31. jaanuaril 1978

mälestavad

Suurel hommikul näeme jälle! CLIFFORD, INGRID, AASA ja KALJO SÜLD

ARMAST PEREKONNASÕPRA

IRMA TARENDI't

leinavad kurbuses

KOIDULA perega
A. ja K. KOPLUS
M. PAJU perega
H. SWARD perega

ARMAST VILISTLAST

JAAN KANNELAUD'a

sündinud 4. aprillil 1897 Kabalas
surnud 11. jaanuaril 1978 Oaklandis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

ARMAST VILISTLAST

IMANT SIEMER'it

sündinud 20. novembril 1904 Tartus
surnud 27. detsembril 1977 Stokholmis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

ARMAST VILISTLAST

KARL FEIERBACH'i

sündinud 13. märtsil 1918
surnud 7. jaanuaril 1978 Stokholmis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

Hollandis suri Hilda Rohde-Priks

Hollandis suri 4. jaanuaril pärast pikemaajalist põdemist neerumürgituse tagajärjel sealne seltsitegelane Hilda Rohde-Priks, sünd. 1906. a. Tartus. Kadunu asus Hollandisse 1932. a., kus abiellus äritegelase Rohdega. Ta oli Hollandi Eesti Seltsi asutajaid, mõnda aega selle esimees ja juhatuseliige. Lähematest omastest jäi teda Hollandis leinama veel õde Meta Lembre koos abikaasaga. Hilda Rohde maeti Haagis 9. jaan.

Austati heliloojat Tuudor Vettikut

Aasta alul täitus meie tuntud heliloojal prof. Tuudor Vettikul tema 80. sünniaasta. Sel puhul korraldati Sakus maestrole pühendatud pidulik kontsert, millest vanameister ka isiklikult osa võttis. Õhtut sisustasid oma esinemisega viis koori ja solistid: Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi segakoor, kondiitritoodete tööstuse „Kalev" segakoor ja Tallinna Pedagoogilise Kooli muusikaosakonna naiskoor Ottniell Jürissaare juhatusel ning Saku Keskkooli koorid õpetajate Helmi Kelementi ja Rein Tali juhatusel. Kogu kontserdi kunstiliseks juhiks ja peadirigendiks oli Ottniell Jürissaar. Lõpuks astus ühendkoori ette ka Tuudor Vettik ise, juhatades oma populaarseks saanud laulu „Su põhjamaa päikese kullast".

Vold. Väli 70-aastane

Omaaegne eesti maadluskuulsus rahvusvahelises formaadis Voldemar Väli, tähistas Stokholmis 10. jaanuaril oma 75-a. sünnipäeva.

Voldemar Väli, kes võistles sulg- ja kergekaaludes, saavutas rahvusvahelises konkurentsis rea silmapaistvaid võite, mh. tulles 1928 Amsterdami olümpiamängudel olümpiavõitjaks ja kuldmedalile. Berliini olümpiamängudel 1936, kus Kristjan Palusalu raskekaalus hiilgas kahe kulmedaliga, saavutas Väli pronksmedali üliraskes konkurentsis.

Välil on veel kaks Euroopa meistrivõistluste kuldmedalit 1927. aastast Riiast, kaks hõbedat aastatest 1930 ja 1931 (vastavalt Stokholmis ja Riias ning hulk muid rahvusvahelisi võite, rääkimata Eesti meistritiitlitest.

Max Päss surnud

VALETTA (EPL) — Malta saarel suri 26. detsembril õigusteadlane Max Emil Päss.

Max Päss siirdus pärast sõda Saksamaalt Inglismaale. Hiljem omandas ta tookordses krooni-koloonias Maltas väikese kinnisvara ja asus sinna oma pensionäri põlve pidama.

Kiri viis vangi

STOKHOLM (EPL) — Nagu teatab saksa päevaleht „Die Welt", mõisteti Riias peetud salaprotsessil langetatud kohtuotsusega kaheks ja pooleks aastaks töölaagrisse leedu kunstiajaloolane Jurgis Skulme.

Protsessi kestel selgus, et Skulme oli kirjutanud erakirja Stokholmi. Kiri peeti kinni KGB tsensuuris.

Protsessil ei loetud kirja sisu ette, kuid kohus luges selle N. Liidu laimamiseks.

Teadaanne pensionäridele

Järjekordne pensionäride klubi koosviibimine toimub neljap., 16. veebr. Eesti Maja suures saalis algusega kell 2.30 p.l., millest klubi liikmeid koos külalistega palume osa võtta.

JUHATUS

VANAEMA

...uga
...a
...BERG perekonnaga

...s
...TT abikaasaga
...TT abikaasaga
...MET abikaasaga

...SA ja KALJO SULD

...Väli 70-aastane

...e eesti maadluskuul-...usvahelises formaadis ... Väli, tähistas Stokhol-...anuaril oma 75-a. sünni-

...r Väli, kes võistles ...ergekaaludes, saavutas ...lises konkurentsis rea ...aid võite, mh. tulles ...rdami olümpiamängu-...avõitjaks ja kuldme-...iini olümpiamängudel Kristjan Palusalu ras-...iilgas kahe kulmedali-...as Väli pronksmedali ...onkurentsis. ... veel kaks Euroopa ...iuste kuldmedalit ...t Riiast, kaks hõbedat ...930 ja 1931 (vastavalt ... ja Riias ning hulk ...svahelisi võite, rääki-... meistritiitlitest.

...ss surnud

... (EPL) — Malta saa-... detsembril õigustead-... Emil Päss. ...s siirdus pärast sõda ... Inglismaale. Hiljem ...a tookordses krooni-... Maltas väikese kinnis-...s sinna oma pensionä-...ama.

...s vangi

...LM (EPL) — Nagu tea-...päevaleht „Die Welt", ...as peetud salaprotses-...tud kohtuotsusega ka-...oleks aastaks töölaag-... kunstiajaloolane Jurgis

... kestel selgus, et Skul-...jutanud erakirja Stok-... peeti kinni KGB tsen-

... ei loetud kirja sisu ...ohus luges selle N. Lii-...seks.

...nne ...äridele

...e pensionäride klubi ...e toimub neljap., 16. ... Maja suures saalis al-... 2.30 p.l., millest klubi ...os külalistega palume

JUHATUS

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT, ISA, VENDA JA ONU

JOHANNES MUST'a

sündinud 18. septembril 1914 Antslas
surnud 1. veebruaril 1978 Sudbury's

mälestavad leinas

MIRIAM, KLAUDIA ja HENRY
õed EMILIE, ÕIE ja HELMI perekondadega Hamiltonis
vend MIHKEL perekonnaga Tartus

Puhka rahus!

ARMAST KAASVÕITLEJAT, SÕPRA JA TUBLIT EESTLAST

KAPTEN

RUDOLF TREIAL'it

K.S. Dipl.

mälestavad vaikses leinas

P. AUKSI abikaasaga	A. MÄGISO abikaasaga
A. JURS abikaasaga	M. NIINVEE
A. KALA abikaasaga	M. RANDLA abikaasaga
E. KIVI abikaasaga	E. RÄTSEP
A. KUKK	H. TEDER abikaasaga
H. KORE abikaasaga	K. TORI abikaasaga
B. LEEMAN abikaasaga	R. TRALLA abikaasaga
E. LINDAJA abikaasaga	M. VESKI abikaasaga

ARMAST KAASVÕITLEJAT, K.E.V.Ü.L. REVISJONIKOMISJONI JA ENDIST JUHATUSE LIIGET

KAPTEN

RUDOLF TREIAL'it

K.S. Dipl.

mälestavad leinas

KANADA EESTI VÕITLEJATE ÜHINGUTE LIIT
TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST SÕPRA

JOHANNES MUST'a

surnud 1. veebruaril 1978 Sudbury's

mälestavad leinas

J. ROHTLA abikaasaga
E. SILD abikaasaga
O. SISASK
J. OINUS
LEIDA Eestis

Armast ESTONIA teatri kolleegi

MARJE PARIKAS't

mälestavad leinas

RAHEL OLBREI
RIINA REINIK
SYLVIA TAEL
TEET KOPPEL
RUDOLF LIPP

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206
Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

Uus juht Ontario sotsialistidele

Ontario sotsialistide (NDP) partei konverentsil Torontos valiti oma kohalt lahkunud Stephen Lewisi asemele 40-aastane Ottawast pärit Michal Cassidy, kelle tugevamaks vastaskandidaadiks oli Ian Deans. Cassidy sai Deansi üle otsustava enamuse teisel hääletamisel, lüües teda häälte vahekorraga 980:809. Partei uus juht toonitas oma kõnes, et ta tahab erilist rõhku panna Ontario majanduslike probleemide lahendamisele. Cassidy on oma poliitilise karjääri jooksul eriti silma paistnud konservatiivide ägeda vastasena. Uus parteijuht on täielikult kakskeelne ning kasutas konverentsil inglise keele kõrval sageli ka prantsuse keelt.

Jaksile kirjaniku-stipendium

Kirjanik Ilmar Jaks on saanud Sveriges Författarfondilt töösti-pendiumi viieks aastaks a 22.000 krooni.

Ilmar Jaks on seni avaldanud mälestusteose „Saaremaalt Leningradi", romaani „Eikellegi maal" ja novellikogud „Aruanne", „Mapp", „Keldrist pööningule" ja „Augeiase tallid".

Ilmar Jaks on lõpetanud Uppsala ülikooli jur. cand astmega.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

KIRIKUD

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390

USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval homm. kell 9.30—10.00 laine CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 12. veebr.: „JEESUS ON MEIE SÕBER".

Laup., 11. veebr. kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb dr. M. Leesment.

Pühap., 12. veebr. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, laulu ettekanded, tunnistusi, jutl. H. Rüdmik.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 12. veebr. kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb O. Medri, noorekoor. Kell 6 õ. laulab külaliskoor Hiina Baptisti kogudusest, kõneleb pastor So.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühapäeval, 12. veebr. kell 6 p.l. PALVEPÄEVA JUMALATEENISTUS armulauaga. Jutlustab õp. V. Kangro.

Pühapäeval, 19. veebr. kaks jumalateenistust. Kell 5 p.l. E. V. AASTAPÄEVA - JUMALATEENISTUS Torontos, teenib koguduse õpetaja, solist Aino Tera. Järgneb päevakohane koosviibimine. Kõneleb Jüri Kahar.

Teine JUMALATEENISTUS kell 5 p.l. Virginia United kirikus. Teenib praost O. Puhm. Järgneb päevakohane koosviibimine kohvilauas. Sõnavõtt Kalju Torilt.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 12. veebr. kannatusaja algusjumalateenistus kell 4 p.l. Jutlustab õp. U. Petersoo.

Pühap., 19. veebr. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Teenib koguduse õpetaja. Pärast teenistust koguduse täiskogu koosolek.

3.—18. veebruarini täidab õp. Andres Tauli kohuseid õp. U. Petersoo, tel. 625-5930.

Koguduse esimehe Albert Roosti telefon 244-9270.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 tel. 483-4103

PALVEPÄEVA JUMALATEENISTUS 12. veebruaril kell 11 hommikul ARMULAUAGA. Peapiiskopi karjasekirja lugemine. Solist Elna Libe.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus.

KÜÜNLAVALGE JUMALATEENISTUS koos leerilaste VANEMATEPÄEVAGA kell 6 õhtul.

KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS 19. veebruaril kell 11 hommikul. Solist A. Kittask.

VABARIIGI 60. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS reedel 24. veebruaril kell 7 õhtul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Teenib õpetaja A. Jalonen. Samal ajal pühapäevakool.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

MEIE IGA-AASTANE
SUUR VÄLJAMÜÜK on alanud
20% HINNAALANDUST
väljaarvatud suusad ja suusavarustus
MÕNED RIIDEMATERJALID 20—50% HINNAALANDUST
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30

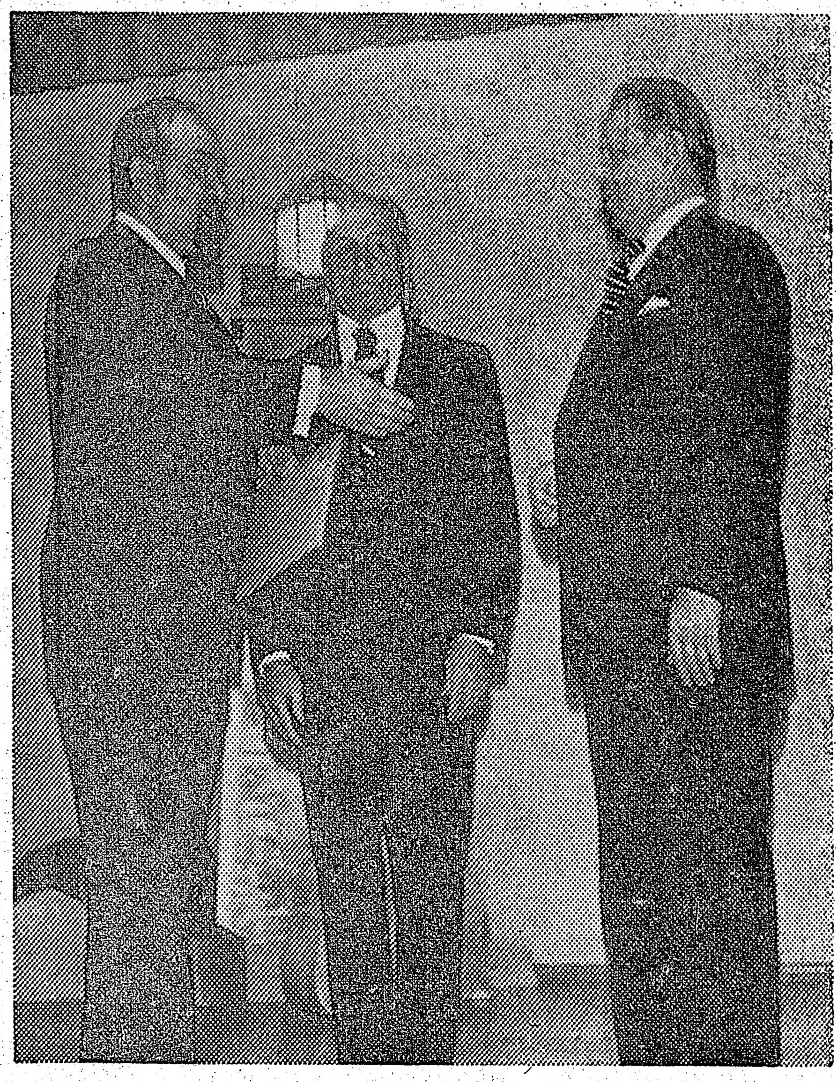

Saarlaste küünlapäevapeol tähistati kahte kauaaegset juhatusliiget rinnamärkidega ja diplomitega. Pildil esimees Ä. Käärid (vasakult), Sergei Laaniste ja Kaalep Ots.
Foto: Vaba Eestlane

„Anname saarlaste vaimu edasi noortele"

Möödunud laupäeval täitus Eesti Maja suur saal saarlastest pidulistega, kes juba aastaid on tavakohaselt küünlapäeval kokku tulnud. Külalisi oli kaugemaistki kohtadest — Vancouverist, Ottawast, Parry Soundist ja mujalt, kellele koosviibimine sama maakonna inimestega on alati olnud talviseks suursündmuseks.

Õhtu avas Saarlaste Ühingu esimees Ä. Käärid, seletades kõigepealt eksiarvamuste ärahoidmiseks, et laval vilkuv kõrge majakas pole mitte hiidlaste Kõpu, vaid Sõrve sääre majakas. Ta ütles edasi, et juba sajandeid on saarlased tuntud inimestena, kes armastavad tööd, on olnud vabadusvõitlejad, mida võõradki kroonikud on pidanud tunnustama ja mida hilisemad generatsioonid viimastes sõdades on jälle näidanud. Võitlusvaim on põlvest põlve valitsenud saarlaste keskel. Et see vaim ei kaoks, võtame omale kohustuse seda vaimu oma noortele edasi anda, ja just Noorte-Aasta puhul võtame selle oma südameasjaks.

Pärast tervitust hinnati kahe kauemat aega ühingu juhatuses töötanud mehe, Kaalep Otsa ja Sergei Laaniste tööd, kellele Ä. Käärid kinnitas rinda saarlaste rinnamärgi ja andis üle vastava diplomi.

Tervituse tõi Võrulaste Koondise nimel August Raag, kes soovis peole head kordaminekut. Ta ütles, et võrulased on just saarlastelt õhutust saanud. Kui killamängudel kõik maakonnad koos on, siis soovitas ta, et ärgu saarlased nende Munamäge ja teisi vaatamisväärsusi jätku külastamata.

Kavalises osas Kai Kääridi tantsutrupp esitas lühema koomilise tantsulavastuse viiuldajast ja tantsuhimulistest tüdrukuist, kes olid riietatud saarlaslikult maatüdrukute riietusse. K. Käärid seletas, et see on uus trupp ja esitatav oli esimene selline tantsulavastus. Trupp esines järgmisel päeval Kanada Eesti Teatri lavastatavas „Juudit'is". Sügisel, oktoobris on aga plaan alustada balleti- ja võimlemiskooliga, et eestlastel oleks alati üks selline grupp olemas, kes eesti üritusi sellesarnase kavaga sisustaks. Esimeses tantsulavastuses olid Merike Toomes, Kristina Meipoom, Linda Karuks, Eve Lilleorg, Ann Käärid ja „viiuldajana" Uku Vastopä.

A. Rosin teadustajana seletas saarlaste järgmist töökava, kus on ettenähtud osavõtt killamängudest, augustis on saarlaste oma suvepäev Jõekäärul, ja 4. nov. on Eesti Majas ruumid kinni pandud kuna saarlaste noored organiseerivad Saare Noortepäeva. Viimast on noored ise organiseerima hakanud.

Muus osas hoolitses meeleolu eest V. Gustavsoni orkester, oli korraldatud loterii ja suure õhupalli lõhkemisel saali laest langesid alla õhupalid, kus mõnesse oli peidetud Wintario loteriipiletid.

Nõuandeid tulumaksu alal

Kokkuliidetud intress Kanada riigibondidelt on väga hea teenimise võimalus kuid nende omanikke tabab ebameeldiv üllatus sel puhul kui kogu summat tuleb sissetulekuna näidata. See üllatus saabub siis, kui intressi tulu igal aastal näidata ei ole ja tulumaksu tuleb maksta kogu summalt.

Näiteks kui mõni isik on ostnud 3000 dollari väärtuses 1973. aasta bonde ja ei ole oma intressi välja võtnud ega sissetulekuna näidanud, siis saab ta väga ebameeldiva üllatuse osaliseks kui bondid 1984. aastal välja jooksevad.

Muidugi on bondide omanikul hea meel kui ta saab oma rahalt teenitud 4506 dollarit intressi, kuid sellelt summalt maksetav tulumaks on siiski ebameeldivalt kõrge.

Ainult sel juhul kui teie oma tulumaksulehel intressi olete näidanud igal aastal — kuigi teie seda välja ei ole võtnud — saate oma tulumaksu selle pealt vähendada miinimumini. Isegi sel juhul kui teie seda tulu seni näidanud ei ole, on teil võimalik olukorda parandada ja vähendada sellega makse oma sissetulekutelt sel aastal kui bondid väljamaksmisele tulevad.

Kui teie pole intressisummat välja võtnud ega sissetulekuna näidanud, on soovitav cash meetodilt üle minna n.n. accrual meetodile. Cash meetodi kasutades näitate oma intressisummat sissetulekuna siis kui teie selle tegelikult saate.

Accrual süsteemi puhul näitate oma intressi sissetulekuna igal aastal kuigi teie seda välja ei võta.

Kui teie näitate intressi sissetulekuna igal aastal, siis viimasel aastal, ehkki teie saate suure summa, tuleb teil sissetulekuna näidata ainult viimase aasta intressisumma.

Allpool esitame vajaliku näite. Teil on näiteks bonde, kus intress liidetakse põhisummaga. Need bondid annavad intressi 1000 dollarit aastas ning teil ei ole muid sissetulekut inressidest. Accrual meetodi alusel näitate igal aastal 1000 dollarit intressi tulumaksuvabalt ehkki teie seda summat välja ei võta. Sealjuures tuleb meeles pidada, et 1000 dollariline intressisumma on tulumaksuvaba summa ülemmääraks.

1984. aastal saate kogusummas 10.000 dollarit intressi, kuid sel aastal — samuti nagu eelmistelgi — tuleb teil näidata vaid 1000 dollarit, milline summa on tulumaksuvaba.

Kui teie ei kasuta accrual arvestust ja jätate kasutamata 1000 dollarilise mahaarvestuse igal aastal, makstes maksu ainult viimasel aastal, siis on tulumaks 10.000 dollariliselt summalt mitu tuhat dollarit.

Teil on võimalus igal ajal cash arvestuselt üle minna accrual arvestusele kui mitte vastupidi. Teie võite kirjutada kohalikule maksuametile ja teha avalduse teie tulumaksulehe uuesti hindamisele võtmiseks. Juurde tuleb lisada ka bondide intressisumma, mida teie pole igal aastal välja võtnud ning mida teie pole ka sissetulekuna näidanud.

Tulumaksu seadus näeb ette, et maksude valitsus ei tarvitse teha teie tulumaksulehe ümberhindamist 90 päeva hiljem kui olete oma aastase hindelehe kätte saanud, kuid nad on teinud seda tagasiulatuvalt kuni neli aastat. Intressi 1000 dollari ulatuses tulumaksust vabastamine toimus 1974. aastal ja teatud juhtudel on võimalus tagasi minna kuni selle ajani.

Tuleb meeles pidada, et tulumaksuametile tuleb ümberhindamise puhul saata kõik vajalikud andmed.

Minu isikliku arvamise kohaselt on Kanada riigibondid kõige paremaks ja kindlamaks raha paigutamise võimaluseks kuna neid saab alati vajaduse korral ümber vahetada sularahaks. Kuid samal ajal ei saa unustada ka selliseid võimalusi nagu R.P.S.P. (pensioni) ja R.H.O.S.P. (majaostu) plaane.

H. KIVI — nõuandja tulumaksu alal

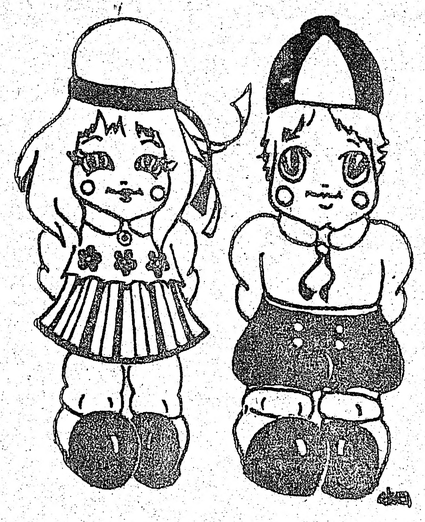

Noor naisüliõpilane Elva Gelzins, kelle ema on eestlanna ja isa lätlane on koostanud huvitava kaartide sarja „Tillu Tiiu", mille peategelaseks on 6-aastane sinisilmaline väike tüdruk. „Tillu Tiiu" elab Torontos oma vanemate, õe,venna ja koeraga ning veedab oma suved eesti suvekodus, kus tema sõbraks on 7-aastane onupoeg Mikk. Kuna Elva Gelzins on ise Jõekääru kasvandik ning on ka viimastel aastatel töötanud suvekodus, siis pärinebki tema pildiseeria peamisele Jõekäärult. Praegu on valmis üle 30-ne „Tillu Tiiu" motiividega joonistuse, milledest kuus on ilmunud trükist ning on saadaval Toronto Eesti Majas Abistamiskomitee äris.

Elva Gelzins sai idee jooniste seeria valmistamiseks ühte mitmekultuuri keskust külastades, kus olid paljude rahvaste väljapanekud, kuid puudusid väljapanekud eestlastest.

Pilt kujutab ühte joonist „Tillu Tiiu" seeriast.

Tornios müüdi jõulusinke Rootsi

HELSINGI — Veerand Tornios müüdud jõulusinkidest möödunud jõulupühade eel müüdi Rootsi hoolimata sellest, et Rootsi krooni devalveerimise tõttu hinnad oli kallinenud. Soomlased aga omakorda olid head ostjad Tornios, Rootsi poolel asuvas linnas, ostes sealt võid ja suhkrut, mänguasju ja majapidamiskaupu.

Põhjas, kus Soomel ja Norral on ühine piir, on käinud äritsemine juba aastaid. Norralased ostavad Soomest tekstiilesemeid, jalanõusid ja nahka, toiduaineid, peamiselt just liha. Norrast aga tuuakse Soome rasvaineid, jahu ja suhkrut.

Toimetusele saadetud kirjandus

USK JA ELU nr. 2 — 1977. Eesti Apostliku Õigeusu kiriku väljaanne. Sisus M. Juhkami „Ei keegi", Sergi Samoni juubelikirjutis, L. Treti „Hingamine koos Jeesuse palvega", eestpalve Eesti Apostliku-Õigeusu kiriku piiskop electus isa Sergi (Samoni) eest, küüditatute mälestusjumalateenistused Stokholmis ja Montrealis, L. J. „Ema mälestuseks", V. Hiiesalu „XIII Läänerannniku Eesti Päevad", S. Laose „Hüüdja hääl kõrbes", V. Velleso „Toronto kogudus 25 a.", „Eugen Ruus 60 a.", N. Suursööt „Stokholmi koor Soomes", „Preester Hiiesalu 65 a.", L. Treti ballaad „Õised kuked", V. Velleso „Pühapäeva mõttekilde", T. Lepiku „Vaatlusi kiriku jumalateenistuse arenguteelt", J. Tõnissoo „Mälestusi Riia vaimulikkudest õppeasutustest", I. Kanguri „Veel mõningaid andmeid Riia vaimulikust seminarist", lühiteateid, sinodi otsuseid, EAÕK kalender ja surmakuulutusi. Ajakirjas on rida haruldasi ajaloolisi fotosid kodumaal olevaist kirikuist.

◎ Hollandi eestlased tähistasid jõulusid koosviibimisega Rotterdamis, Soome meremeeste kirikus. See algas jumalateenistusega õpetaja Aaviksaarelt, Inglismaalt. Teenistust kaunistas sopran Linda Michel, Edgar Penti saatel, kes tulid Saksamaalt.

◎ Õpetaja Philip Tammaru pilt Vabadussõja langenute mälestussamba juures, Seabrooki kirik ja maakaart Balti riikide kohta oli ära toodud kohalikus Bridgetoni Evening News'i 8. detsembri numbris. Ajakirjaniku poolt tehtud usutlus hõlmas terve lehekülje ja selles olid hästi kirjeldatud kodumaalt lahkumise põhjused, põgeniku aastad Saksamaal ja saabumine ning töötamine Ameerikas. Kuna siinolijate eestlaste elukäik üldjoontes sarnaneb õp. Tammaru omaga, siis on ajalehes toodud usutlus kasuks meie küsimuse selgitamisel ja meeldetuletamisel eriti praegu, kus rahvusvahelised konverentsid on käigus.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES	Hind $	Saatekulu $
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumelitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 k. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd III	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25

RAAMATUD LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

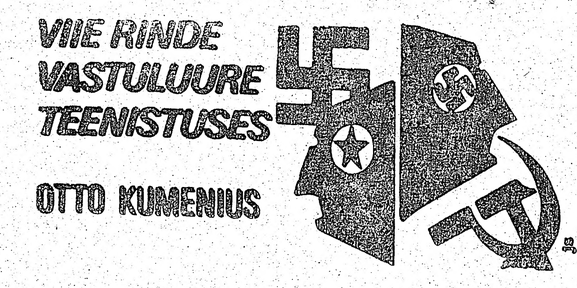

22.

Kui istusime tema korteris ja vestlesime, küsis Stewen, kas ma võiksin temale teha väikse eriteene. Seda tuli käsitleda eriti taktikaliselt ja see oli täiesti isiklikku laadi.

Ma pidin keelduma, kuna ma ei tohtinud ilma volitusteta töötada Rootsi pinnal. Valuutaasja korraldaksin koostöös Rootsi politseivõimudega; tema soovi täitmine aga oli selle asemel koguni teine asi. Stewen oli siiski kuidagi jonnakas ja lõpuks lubasin katsetada. Stewen andis järgmised juhised:

— Hotell Continentalis pearaudteejaama lähedal asub keegi naisisik ruumis number 27. Te peate teda üle kuulama, sest mulle tundub, et ta on venelaste agent. Aga me vajame tunnistusi.

Kui kuulsin oma ülesande laadi hakkasin jälle kahtlema. Soovitasin, et Stewen kasutaks otsest telefonilini Helsingisse ja küsiks mulle selle ülesande jaoks ametiikku volitust.

„See on asjatu. Teil ei ole mingit ohtu, te saate lühikese ajaga need teated mida soovin temalt kätte ilma, et kellegil oleks vaja midagi teada."

„Olgu pealegi, teeme sel korral erandi", ütlesin, „kuigi ma meeleldi ei tööta Rootsi pinnal ilma ametliku loata. Aga hüvituseks peab härra kolonel andma mulle kasutada pudeli shoti viskit ja 300 Rootsi krooni."

Kolonel lubas.

Võtsin takso ja sõitsin Continentali. Avastasin uksehoidja vastuvõtulaua ääres, et ruum number 27 võti ripub naelas. Otsisin fuajeest mugava tugitooli ja laskusin sellesse. Kulus pool tundi, siis ilmus välisuksest tume, kogukas, hästi riietatud naine, küsis võtme ja astus lifti. Samas tõusis mu meelde mälestuskild. Olin näinud seda naist varem hotell Klaus Kurjes Helsingis. Siis istus ta Soome riikliku politsei juhtiva detektiivi Kauhase seltskonnas (kes hiljem saadud teadete järgi mõrvati Venetsueelas). Kui naine tema juurest lahkus, küsisin Kauhaselt, kes see kaunis seltsiline oli olnud. Kauhanen rääkis, et naine oli sünnilt venelanna, aga oli nõustunud aitama Soome riikliku politseid väga tähtsas asjas, saades lubaduse, et teda aidatakse põgeneda Rootsi poolele. Mida rohkem asjale mõtlesin, seda kindlam olin selles, et just sama naine oli astunud minust mööda Continentalis. See teadmine kindlasti suurendas mu ülesande täitmise võimalust. Helistasin naise ruumi, tervitasin teda soome keeles ja ütlesin samas, et toon talle tervitusi Soome riiklikult politseinikult Kauhaselt.

„Tere tulemast siia üles", ütles naine.

Meie tutvus oli peagi sõlmitud. Istusime teineteise vastu, maitstes viskit ja vestlus muutus üha „sõbralikumaks". Kui esimene pudel oli tühi, tellis naine teise pudeli viskit, kohvi, võileibu ja maiustusi, ja siis suutäite ja söömude vahel jätkasime „vana sõpruse" inertsil. Saime peagi „vennaks" ja „õeks" ja natuke veelgi rohkem. Ta vastas kõigile mu küsimustele. Kahe tunnilise elava vestluse järel tundus mulle ilmselt, et ta töötas Stokholmis venelaste kasuks. Tõenäoliselt oli ta ühel või teisel viisil petnud Soome riiklikku politseid, nii et see oli saatnud ta Stokholmi, või oli tal usaldusmees uues, kommunisitde poolt ülevõetud riiklikus politseis. Ta pidas muidugi ka mind „punaseks" ja sellepärast oli täiesti avameelne.

Samal ajal ta silmad vaibusid unne, ja peagi magas ta oma peatäit hotellivoodis. Lühikese külaskäigu mälestuseks võtsin ta käekotist märkmiku, mis oli kirjutatud täis Helsingi ja Stokholmi telefoninumbreid, samuti kõik muud lahtised paberid. Ta magas nii raskelt, et ei aimanudki minu „laenamist". Sulgesin vaikselt ukse, tellisin takso ja olin peagi jälle kolonel Steweni juures. Ta oli ilmselt rõõmus minu õnnestunud „esietendusest" spioonina Rootsi pinnal ja tundis suurt huvi peamiselt märkmiku vastu. Selle sisu oli kui manna edasipüüdlikule ja auhimulisele sõjalisele esindajale. Missugune aare see oleks edasiseks nuuskimiseks! Palju hiljem kinnitusid minu sellised kahtlused, et Stewen ei kavatsenudki neid teateid anda soomlaste käsutusse, vaid pigem ameeriklastele, kes olid tänulikud sellisest käesirutusest — üks rootsi agent oli sellel arvamisel. See oli ka üheks põhjuseks, et Stewen oli huvitatud minu kutsumisest alatiseks Soome Stokholmi saatkonna juurde. Kui see oleks õnnestunud, oleks mind kahtlemata oodanud uued „isikukohased väikeülesanded, kus tuleb näidata taktitunnet".

Selletõttu Stewen oli rahuldunud ja küsis, kas ma sooviksin jääda Stokholmi. Saatkonnas oli vakantne teine ametialaline sõjalise esindaja koht. Ta ettepanek oli mulle üllatuseks, aga mõne minuti pärast leidsin, et idee oli suurepärane. Stewen oli nii vaimustatud oma ideest, et soovis kohe helistada Paasosele tema nõusoleku saamiseks.

„Aga mul tuleb siiski esiteks Helsingisse tagasi minna, korraldada seal oma abikaasa reisiks valmis ja tuua kaasa tsiviilriided", seletasin Stewenile.

Stewen helistas Helsingisse kui ma ootasin samas ruumis. Ta saigi vastulureülemalt loa mind oma saatkonna koosseisu võtta. Asi näis siis olevat korras. Sõitsin tagasi Helsingisse, sain kohe kolonel Walldéni kätte ja teatasin, et minu ülesanne talle alluvana on lõppenud. Olin ju saanud siduva lubaduse Paasoselt, kes oli kogu luure- ja vastuluure osakonna, samuti ka kolonel Walldéni ülem.

*

Septembris 1944 Hitler tegi otsuse, et saksa üksused peavad vallutama ja okupeerima Suursaare. Selle saare omamine andis võimaluse Kroonlinna väina ja kogu Soome lahe valvamiseks. Operatsiooni valmistati ette kõige suuremas saladuses, aga teade kavatsusest libises siiski meie kätte — meil oli lihtsalt õnne. Rünnaku ajaks oli määratud öö vastu 15. septembrit. Suursaarel asuvaid soomlaste üksusi taheti üllatada nende voodis olles.

14. septembri õhtul Soome rannakindlustuse komandör kindral Valve oli jumalagajätu-õhtusöögil Kotkas saksa admirali von Bonini juures; Bonin oli pakkinud juba kõik oma asjad, et maalt lahkuda. Samal ajal, kui need härrad olid õhtualauas Kotkas, üks Tallinna ooperi tuntud laulutäht oli külaskäigul Saksa sõjaväevalitsus Eestis ülema admiral Burchardi juures. Külaskäigu kestel admirali telefon helises. Admiral tõstis kuuldetoru ja kuigi oli tülikas rääkida ooperilauljatari juuresolekul, haritud dzhentlemanina ei saanud ta siski nõuda, et ta külaline ruumist lahkuks, vaid rääkis tema kuuldes mõne vihjava lause. „Ei, sellises asjas mina ei saa kuidagi kaasa teha, seda keelab minu preisi ohvitseriau!" Ja samal viisil edasi. Lauljatar tegi jutust siiski oma õiged järeldused. Hetke pärast ta vabandas ja lahkus ning läks otse soome kaptenleitnandi Aulio juurde, kes oli Paasose osakonna esindaja Tallinnas ja üsna osav vastuluuremees.

Aulio sai kuulda Burchardi telefonikõnest ja märkas kohe, et see sobis kui täpp i peale sellele, mida ta oli juba varem veidi kuulnud teistest allikatest: sakslased valmistusid Suursaart ründama Eesti rannast. Aulio istus raadiosaatja juurde ja saatis oma ja ooperilauljatari tähelepanekud Soome.

Ilma nende teadeta meid oleks kindlasti võidud Suursaarel üllatada „voodis". Pealegi oli kogu raske suurtükiväg saarelt evakueeritud. Pärast raadioteadete saamist see viidi uuesti välgunobedusel saarele tagasi veel samal hilisõhtul ja ööl.

Kuid saime veel teisegi vihje. Kui admiral Bonini jumalagajätu õhtusöök Kotkas oli lõppenud, jättis admiral oma lauakaaslasele kindral Valvele pitseeritud kirja, esitades samas soovi, et kiri avatakse alles nelja tunni pärast. Kuid vaevalt olid kõrges auastmes ohvitserid teineteisest kõike head soovides lahkunud, kui soome kindral avas kirja. Kirjas oli ülevaade sakslaste miinitusest Kotka sadamas. Informatsioon oli rüütellik just selles olukorras, mil sakslased valmistusid Suursaart vallutama. — Kirja jätmist kindral Valvele on sakslased isegi hiljem tunnistanud.

(Järgneb)

Jaan Lepp

Kolm kuud omapärases Pakistanis

II

Kõik tänavad on samasugused

Alguses ei osanud kodust tööle ega ka koju tagasi sõita. Siin oli suureks abiks esialgu autojuht. Naljakana tundus see, et kõik tänavad tundusid samasugused olevat ja ei osanud ka eraldada sõidusuundi. Kuid paaripäevase sõidu järele hakkas silm juba harjuma, tundus erinevusi ja ka sõidusuunad said selgeks, eriti kui jälgisin kaarti. See oli suhteliselt algeline, suurtänavad olid esitatud kuid kõrvaltänavad puudusid. Mõned päevad hiljem proovisin ka ise autot juhtida sealses liikluses. See oli alles elamus! Kuid sellest hiljem.

Pärast paaripäevast kohanemist hakkas silm juba harjuma araabialiku liiklusega ja riietusega. Kottpiiksid ja loorid ei äratanud enam tähelepanu. Ka loodus linnas hakkas eristuma oma rohelisusega. See periood oli just pärast vihmahooaega ja kõik oli värskelt roheline ja lilled õitsesid. Linna peatee moodustab suurte puude allee, kus on palju lillepeenraid ja ka purskkaev. Seda teed mööda sõites tundub nagu oleksin taas Torontos, ainult loodus ja liiklus on erinev.

Kui eestlast peeti „naljakaks inglaseks"

Ennem kui Pakistani sõitsin, kinnitati mulle, et see olevat kõige soodsam aeg Pakistanis viibimiseks, kuna see olevat pärast monsuuni ehk vihmahooaega, mil kõik on roheline ja kliima jahe. Temperatuur püsis aga vilus 34° C ning öine madaltemperatuur oli umbes 21° C. Õhujahutajad töötasid nii ööd kui päevad ning lisaks nendele oli lae all veel suur aeglane tuulik, nagu vanasti võis kinolinal näha, kui võõrasteleegion võitles araablastega Põhja-Aafrikas. Üldiselt oli aga kliima sel perioodil kuiv ja niiskuse protsent ulatus 40% piiridesse. Kuuma ilmaga tekkis ka joomise vajadus. Nii alustasin päeva paari klaasi veega, millele järgnes sama palju kohvi. Tööpäeva jooksul jatkus see toiming, sest roheline tee oli saadaval kogu aeg. Kuid kõige selle suure vedeliku kasutuse kõrval tundus nagu vajaks keha ikka veel rohkem vett.

Minu tööpäev algas kell 8 hommikul ning kestis kuni kella neljani. Töönädal oli 6-päevane ning reedene päev oli Pakistanis puhkepäevaks. Kuna tööpäevad nägid ette pikemaid lauatage istumisi, siis tekkis puudus füüsilise tegevuse järgi, eriti kuna olin kodus harjunud iganädalase võimlemise ja jooksmisega. Otsisin endale paraja jooksuraja, umbes 2 km pikkune, millel jooksin iga päev. Kui Torontos näed jooksjaid igas vanuseklassis, siis siin maal on see erakordne, sest vaevalt on näha spordiriietuses inimesi, veel vähem jooksjaid. Oma ringidel kohtasin hämmastavaid pilke, mõned poisikesed proovisid kaasa jooksta, kuid väsisid ja tüdinesid peatselt. Pärast mõnenädalise jooksuraja kasutamist, hakkasid nad „selle naljaka inglasega" harjuma, lehvitasid ja naeratasid

Metsik tänavaliiklus

Nagu varem mainisin, tutvusin uue liiklusega juba esimesel tööpäeval ja mõned päevad hiljem proovisin ka ise autot juhtida. Turismi broshüürist jäi eriti meelde, et Pakistanis on vasakpoolne liiklus. Kuid see liiklusmäärus näib olevat suhteliselt suvaline. Esiteks peab kindlaks tegema, kellel on eesõigus ja millise põhimõtte alusel see käib. Nii näib liikluses olevat eesõigus kõige kõvema pasunaga autol, sest igast autost mööda sõites antakse pasunat, ka siis kui ainult tahetakse mööda saada aga ei jõuta. Teiseastmeline liiklusvahend on mootor-riksha — too kolmerattaline Vespa skuuter kahe väikese istmega taga. Need on liikluses nagu herilased ning nõeluvad ja sõeluvad teiste sõidukite vahel. Suurtel teedel hoiavad nad küll rohkem vasakule, kuid kitsamatel teedel lähevad nad nagu seebitatult liiklusest läbi. Kuigi määrus näeb ette vasakpoolse liikluse, ei tähenda see veel, et autod hoiduvad vasakule. Eriti rikutakse eeskirju kui on tegemist parempoolse pöördega.

Lisaks mootorliiklusele liiguvad üksikisiku liiklusvahendina jalgrattad. Need on kõik nagu ühe vitsaga löödud — mustad, ilma käikudeta ja suhteliselt suure raamiga. Tihti on näha kahte isikut jalgrattal. Teine isik istub kas ees või mis veel tavalisem, pakiraamil taga, aga risti. Nii veetakse mitte ainult sõpru, vaid ka vanemaid, abikaasat jne. Sageli võib näha, et ema istub taga, imikuga süles ja isa väntab pedaale. Huvitava pildi nägin üks kord, kus isa väntas, ema väikelapsega oli taga, vanaisa istus ees ja lenkstangil oli veel üks laps. See ratas mahutas rohkem kui meie Volkswagen!

Äärelinnades esineb hobuveokeid vähem, kuid vanalinnas on hobukaarikud silmatorkavas enamuses. Neid kasutatakse nii inimeste kui ka kaubaveoks. Üüriveokid on kirevalt ilustatud koos päikesevarju pakkuva katusega. Tavaliselt võtab troska peale kuus inimest ja siis jääb kutsarile ruumi veel vaid aisale istumiseks.

Härjavankrid ja eeslite karavanid

Kui on aga raskema koormaga tegemist, siis võetakse appi härjakaarikud. Need veavad palke, paberimassi, vilja ja teisi raskemaid koormaid ning mõnikord kasutatakse selliste koormate ees kahte härga. Need on nagu tankid ja härjavankrid ei hooli liiklustuledest ega muudest määrustest. Kuna neil puuduvad pidurid, siis ülejäänud liiklus annab aupaklikult neile eesõiguse. Mulle oli suureks üllatuseks, et enamus härgi on rautatud, klobistavad nagu hobused tänaval.

Transpordiks kasutatakse veel eeslite karavane, millede sadulkottides veetakse mulda ja liiva. Sellistel juhtudel on näha umbes kümmet looma karavanis, kes rahulikult suurliikluses omale teed valivad.

Kuid linna liikluses ei puudu ka raskeveokid. Enamus veoautodest on inglise Bedfordid ning kui nad on laetud, siis on koorem nii suur, et vedrud on kahekorra. Autod on kirevalt illustreeritud reflekteeriva plekiga, jättes teatud määral persia vaiba mulje.

Ühiskondlik transport toimub kahel viisil — kas linna bussidel ehk siis erabussidel. Viimased on väikebussid nii Volkswageni suurused, kuhu mahutatakse 15—25 isikut ja paari sendi eest viib see siis sind kohale. Tihti on buss nii täis, et uks ei lähe kinni. Siis sõidetakse nii kaua poollahtise uksega kuni mõni sõitja läheb maha ja tekib ruum ukse sulgemiseks. Teine bussiliin on linna oma ja paneb imestama, et need bussid üldse edasi liiguvad. Need on vahad Suzuki masinad ja liikluses ära klopitud. Ka on neid liikluses kerge ära tunda, sest nende taga hõljub tohutu suur must diiselõli pilv. Bussipeatustes on huvitav jälgida rahvast. Enamus neist kas kükitavad maas või õigemini istuvad kandadel ehk siis seisavad. Harva kasutatakse istepinke, isegi seal, kus need on välja pandud.

Õhtul lisandub tänavaliikluse ohule veel lisaoht — paljud sõidavad ilma tuledeta. Ka on palju tänavaid, kus puudub igasugune tänavavalgustus. Kogu see liiklus meenutab Loblaw parkimisplatsi reedeõhtuses ummikus, ainult sõidukiirus on suurem. Kuid kõige selle liiklusmõllu sees on imelikul kombel väga vähe õnnetusi. Nägin vaid ühte õnnetust ja ka see oli tingitud kahe jalgratturi vahelisest kokkupõrkest.

(Järgneb)

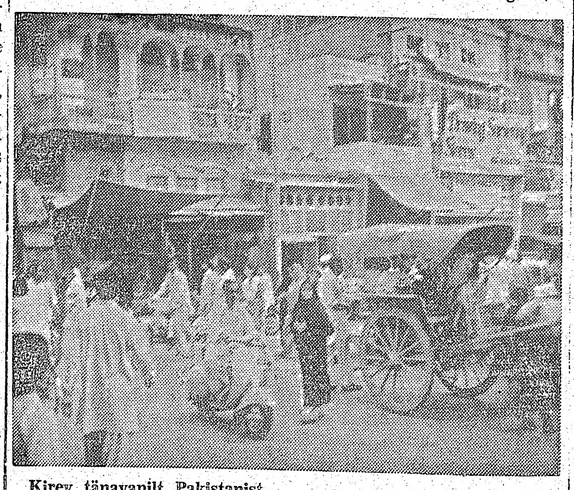

Kirev tänavapilt Pakistanist.

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu juhatus ühingu 25. aastapäeval. Seisavad vasakult: M. Niinvee, L. Vardjas, A. Toming, A. Lehari, A. Alaver, esi mees K. Tori, A. Kirs, R. Moks ja M. Veskimäe. Foto: J. Kreilis

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

Huvi soome keele vastu Saksamaal

HELSINGI — Lääne-Saksamaa ülikoolides õpib umbes 1000 läänesakslast soome keelt. Esimene soomekeele kursus algas Bonnis eelmisel sügisel. Soomlastest abielunaiste mehed ja teised Soome sõbrad harjutavad usinasti selliseid sakslasile raskelt hääldatavaid sõnu nagu „hyvää päivää!", „hyvää yötä!" ja „näkemiin!".

Soome keele õpetamisega alustati eelmisel sügisel ka Põhja-Norras Tromsa ülikoolis ja Alta õpetajateseminaris. Praegu õpetatakse soome keel'e üle 50-es ülikoolis mitmel pool maailmas.

Vene laevad Toronto sadamas

TORONTO — Toronto sadamavalitsus avaldas möödunud aastase tegevuse kokkuvõtte, millest nähtub, et kõige rohkem välisriikide laevu, mis külastasid Toronto sadamat, oli N. Liidust — kokku 46. Teisel kohal oli Lääne-Saksamaa — 44, järgnesid Norra — 28, Kreeka — 21 ja Jugoslaavia — 20. See oli järjekorras neljas aasta, mil nõukogude sügavmere laevad, mis olid rakendatud 23 kaubeveoliinil, olid arvuliselt ülekaalus. Teadaandes pole mainitud, mida need laevad siia tõid.

„Eesti keel hoiab..."

(Algus lk. 2)

Järgmise dekaadi jooksul eestlaste koguarv ei kasvanud nimetamisväärselt, kuid emakeelt kõnelejate protsent kasvas võrreldes 1961. a. arvudega.

Meil ei ole võimalust analüüsiks, kuid märkigem aga tõenäolisi põhjusi:

(a) Eesti keelt emakeelena kõnelejate arv kasvas tõeliselt 1961. ja 1971. a. vahel

(b) Statistiline variatsioon, mille põhjustas metoodika vahe: 1961 küsimust emakeele kohta küsiti igas majapidamises; 1971 esitati igas kolmandas majapidamises küsimus etnilise päritolu kohta, kuid küsimus emakeele kohta küsiti igas majapidamises.

(c) Psühholoogiline protsess — 1961 ei oldud veel nii kindlad endas, et oleks juletud end eesti keelt valdavana kirja panna. 1971 inimesed olid julgemad — võibolla aitas ka kaasa, et rahvaloendus oli kirjalik.

Rahvaloenduse andmed eestlaste ja ka teiste väiksemate gruppide kohta võiksid paremad olla. 1941. aasta rahvaloenduses olime veel soomlaste kirjas, vanasti kindlasti venelaste kirjas. Kui mõtelda kuidas tsaariajal eestlased kanada immigratsiooniametnikele võisid peavalu teha: vene kodanikud, vene keelt ei oska ega end venelastena kirja ei taha lasta panna,

ja ütlevad, et on eestlased — rahvas kellest keegi midagi kuulnud ei ole!

Kuid see peavalu tegemine jatkub ju veelgi, sest 1951. aasta rahvaloendusega alates oleme ju kaotanud oma sünnimaa: eestlased, lätlased ja leedulased tunnistati Venemaal sündinuks. (vaata 1951 Census, Vol. X, pp. 92-93) Ei ole kuulda olnud, et meie organisatsioonid oleksid selle vastu protesteerinud.

Peatudes tulevikuprobleemide juures mainis referent, et inimsoo aerngut ei saa kunagi konstantses olukorras vaadelda ja uurida. See on nagu tõus ja mõõn, mis tõuseb ja langeb ja nagu kuu, mis kasvab ja kahaneb.

Aastakümnete jooksul on uus sugupõlv peale sirgunud, kes on väljaspool Eestit sündinud ja ise juba vanemateks saanud. Nende primäärne keel pole mitte enam 100% eesti keel.

Tekib küsimus, kas on meil üldse tarvis eesti keelt säilitada ja kui see vastus on jaatav, siis kuidas saab seda praktiliselt ja reaalselt läbi viia?

Mida rohkem suudame tulevasele sugupõlvele ühiseid elamusi pakkuda, seda suurem võimalus on meil eesti keelt säilitada ja võibolla isegi arendada. Ühiste elamustega eesti keeles õpivad lapsed omapäraseid termineid ja kontsepte tundma, mida saab ainult eesti keeles väljendada ja tunnetada.

Meil, vanavanematel on siin eriline suur kohustus oma lastelastega eesti keelt rääkida ja meie peaksime neid sinna kaasa võtma, mis meil tähtis ja püha on ning kus neil on võimalus ühiseid elamusi eestlastena eesti keeles kogeda,

olgu need meie ilmalikud või vaimulikud üritused.

Palju meie juhte põevad n.n. viimse eestlase sündroomi, uskudes, et kui nemad reast välja langevad või kaovad, siis kaob nendega nende ettevõte. Kuid ajalugu on näidanud, et elu läheb edasi.

Siiamaani on meie suuüritused, eriti Eesti Päevad nii idas kui läänes kui ka globaalses ulatuses palju selleks kaasa aidanud, et ühiste elamuste salv ei tühjuks.

Samuti on ka Kanada multikultuursuse laine palju kaasa aidanud etniliste gruppide rahvuslikuks ärkamiseks. Sellega ühenduses on palju noori rahvusgruppide juurde tulnud oma juuri otsima.

Tulevikku silmas pidades peaksime oma pead kokku panema ja mõtlema, millised oleksid praktilised ja efektiivsed abinõud selleks, et eesti keele säilitamist edutada.

Võibolla Eesti Liit Kanadas peaks mingisuguse sümpoosioni või „ajuraju" korraldama, et selgemat ja mõjukamat lahendust leida.

Statistika alusel võiksime futuristliske hüpoteese üles seada, emakeelt rääkivat rahvaprotsenti jälgides ning sellest järeldusi tehes uusi teid keele säilitamiseks ja arendamiseks leida.

Referent lõpetas oma loengu Jakob Hurda sõnadega:

...Eesti keel on meie päritud ;hisvara, mis hoiab rahvast elujõulisena ja püsivana... rahva keel on üks kulla laev, kust igaüks, kes vaimu tööd teeb, varandust varanduse järele välja võtta võib ja ta ei lõpe iial otsa."

Soomes 4.742.000 elanikku

HELSINGI — Soome rahva arv on möödunud aastal suurenenud 11.364 inimese võrra. Üldine elanike arv 1977. a. lõpul oli 4.742.000. Rahva liikuvus on olnud siiski Soome suhtes negatiivne. Soome on sisse rännanud 5300 isikut, kuna väljarännanute arv on kümne tuhande võrra suurem.

Soome alg- ja keskkoolides on praegu kokku ligemale 1600 välismaalt kodumaale õppima tulnud õpilast. Suurem osa (1200) on tulnud Rootsist; ühendriikidest on tulnud üle 40 ja Austraaliast 50 õpilast.

Baltimail kasvatatakse ainult piimalehmi

Maailmas aretatavatest 962. veise tõust leidub Nõukogude Liidus 45. Kõige rohkem levinud on seal simmentali tõug 29,23%, eesti punast tõugu on 1% ja eesti mustakirjut 0,33% tõuveiste üldarvust. Kui Vene N.S.F.V. veisekasvatus on mitmesuunaline (46% piima, 51% kombineeritud ja 3% lihatõugu), siis Balti mail kasvatatakse ainult piima tõuge. Nii moodustab Leedu veisekasvatuses leedu punane kari 44% ja leedu mustakirju 56%. Lätis kasvatatakse ainult läti pruuni karja (mustakirjut on vaid 0,08%). Eestis on eesti punast 66,9%, eesti mustakirjut 32,7% ja eesti maakarja 0,4%.

Eesti punast tõugu kasvatatakse ulatuslikult veel Moldavia N.S.V., 10,31% sealsete tõuveiste üldarvust.

VI Üleliidulised masinlüpsivõistlused peeti möödunud suvel Eestis. Üldkokkuvõtes tuli Eesti võistkond siin esimeseks 97,21 punktiga. Läti oli teine 96,49 ja Leedu kolmas 95,24. Eelmistel, V võistlustel oli Leedu esimene, Eesti kolmas ja Läti neljas. Mõlemil juhul oli osavõtjaid võistkondi 15, üks igast „vennasvabariigist".

*

Eesti punane tõug näib olevat heas kuulsuses. Suurelt osalt baseerub see juba 30. aastatel Taanist imporditud tõupullidele ja -mullikatele. Sotsialistlikus ühiskonnas opereeritakse ainult protsentidega, konkreetsed arvud näivad olevat suur saladus, vast sõjasaladus. Kui võtame aluseks veiste arvu Eestis 653 000 nagu see on antud „A Picture History of Eastern Europe" — 1971, siis leiaksime umbkaudse pildi ka Nõukogude Liidu veiste üldarvust.

A.V.

Talihari '78 on murtud...

Meie suurim tänu kuulub neile, kes kujundasid pärastlõuna kava: I. Loosberg lauluga A. Kure klaverisaates, Elva Mikk harfil, H. Oja sisuka kõnega A. H. Tammsaare ja K. Ristikivi loomingust, Vanemgaidide koorile G. Miti juhtimisel, huvitava kava kujundajaile Anne Tüllile, Harri Mürkile koos Alan Tederiga.

Kohvilauas toetasid gaidereid prd. Kolga, Jukkum ja hr. Leemet. Tänu teile! Loterii võidud olid samuti gaidereilt, eriline tänu aga noortesõpradele omapoolse toetuse eest: Abistamise Komiteele, Meie Elule, prouadele D. Pint, A. Pihl, E. Jostman, H. Sippa, F. Terts, E. Terts, A. Tarum.

Ajalehtedele tänu heatahtliku suhtumise eest!

Külmast ilmast hoolimata oli Eesti Maja suur saal peagu täidetud külalistega, gaidide vanemate ja noortesõpradega. Meie tänu kuulub ka teile!

GAIDERITE KOGU
KORRALDAV TOIMKOND

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 7. veebruaril 1978 — Tuesday, February 7, 1978

KIREV MAAILM

WELLINGTON — Teade laevaõnnetusest, mis oli kirjutatud vene keeles ja pandud pudelisse, jõudis Uus-Meremaa rannale, kus see pani aluse Uus-Meremaa õhujõudude uurimislendudele timbruses asuval Vaiksel Ookeanil. Kuna koha peal vene keele oskajat ei olnud, siis viidi teade Wellingtoni ülikooli, kus tõlkimisel selgus, et üks laev on läinud põhja sellel ja sellel pikkusekraadil väikese Auckland Islands'i juures, 1120 kilomeetrit Uus-Meremaast lõunas. Laevanduse ringkondades aga pole keegi kuulnud sellest avarii teinud laevast, samuti pole N. Liidu saatkond avaldanud, et nende laev olnuks merehädas.

LAS VEGAS — Mängupõrgute pealinn Las Vegas on hakanud vajuma. Põhjuseks on veetagavarade väljavõtmine pinnase kihtide alt ja vahelt, mille tulemusena maapind on vajunud. Seniste arvestuste järele Las Vegase linn on vajunud viimase 20 aasta jooksul 4 tolli. Las Vegas vajab aastas 24 biljoni gallonit vett ja seda hulka mägedest voolavad jõed ei suuda anda.

NEW DELHI — India „pühad lehmad" on jälle tagasi pealinnas New Delhis. Endine peaminister Indira Gandhi kuulutas lehmade nuhtluse tõttu välja hädaolukorra ja laskis „pühad lehmad" pealinnast välja ajada. Pärast tema kukutamist võimult tühistas uus valitsus selle korralduse. Lehmad takistavad jälle pealinnas liiklust ning tallavad sodiseks parke. Üks linnaametnik kurtis: „Lehm tuli üles kolmandale korrale tema eestuppa ja ükski võim ei suuda teda sealt enam välja ajada." „Püha lehma" ei tohi nimelt liüa.

NEW YORK — Ameerika presidendid Ulysses S. Grant ja Franklin Pierce olid mõlemad oma ametiajal arreteeritud. Granti karistati 20. dollariga, kuna ta sõitis oma hobusega Washingtonis üle lubatud kiiruse. Samuti oli Pierce pahanduse põhjuseks hobune, kuna ta olevat sõitnud otsa ühele vanale naisele. Süüdistus siiski lõpetati, kuna polnud küllalt tunnistajaid a. 1853 johtunud sündmusele.

LOS ANGELES — 100% puhast kohvi äärmiselt odava hinnaga pakkus Kesk-Läänes ja Lääneranikul üks firma. Los Angelese tervishoiuosakond ja Better Business Bureau teatavad nüüd, et tegemist on pettusega — tegemist on küll 100% puhta kohviga, kuid see on kohvipaks, mis ära kuivatatud ja pakendisse pandud.

NEW ORLEANS — Suudlevad taskuvargad on tekkinud New Orleansi j.t. lõunaosariigi linnadesse. Lääne-Saksa turist Jurgen Kilhmann Münchenist kaebas New Orleansi politseile, et Prantsuse Kvartalis, Bourbon tänaval oli teda äkki ümbritsenud kuus noort naist, kes kippusid teda suudlema. Üllatus oli üsna kena ja romantiline, kuid veidi hiljem avastas Jurgen, et suudlejad olid võtnud lahkudes kaasa ka tema rahakoti. Politsei on mitmel pool hotellides ja motellides pannud välja teadaandeid, hoiatades turiste suudlejate eest.

NEW YORK — Keskmine ameerika tööline teenib praegu rohkem ja töötab vähem kui kunagi enne, selgub U.S. Department of Commerce'i uurimisest. Aastal 1909 töötas tööline 51 tundi nädalas saades 19 centi tunnis, mis teeb kokku 10-dollarilise nädalapalga. 1930. aastal oli nädala tundide arv langenud 42,1-le, kusjuures tunni töötasuks oli 55 centi. 1945. a. oli nädalaline töötundide arv tõusnud 43,5-le ja tunnitasu 1.02-le, 1965. a. töötati 41,2 tundi nädalas ja tunni töötasu oli juba $2.61. 1975. aastal oli tundide arv langenud 39,4-le ja tunni töötasu tõusnud 4.81-le, mis andis nädalapalgaks 190 dollarit.

Tammsaare draamateos Rein Andre lavastusel

Pühapäeva pealelõunal tähistati Torontos kahte suurt tähtpäeva samase üritusega: Rein Andrekel täitus 40 a. lavategevust, oli valinud oma juubelitükiks 100. sünnipäeva tähistatava kirjanik A. H. Tammsaare draama „Juudit'i". Monarch Park koolimaja saal, kus eesti teatrid on leidnud omale ruumid, suutnuks siiski palju rohkem teatrihuvilisi mahutada, pealegi kui sellega võimaldus tähelepanu anda ka eesti suurimale proosameistrile.

„Juudit" on A. H. Tammsaare esimene draamateos ja nagu ta hiljem on seletanud, oli selle kirjutamiseks juba sajandi esimesel kümnendil tekkinud protestitunne teiste kirjanike poolt antud Juuditi-tõlgitsustele, kes naist kujutasid Iisrael rahvuskangelasena. Tammsaare aga nägi seda ainet teisiti, tema Juudit polnud niivõrd rahvuslane kui just naine, keda solvamine viis iisraeli rahvale võitu tähendavale teole. Näidend on rohkem lugemisdraama, kuna tegevus selles on väheldane.

R. Andre lavastusel on teksti väga ulatuslikult kärbitud. Esimeses osas jätab see mõned selgusetuks jäävad momendid. Näiteks vana Siimon tuleb Juuditi majja poisile varju saama, aga „unustas" poisi kaasa võtmata. Ka on jäetud ära eriti tähtis psühholoogiline alus Juuditi mõistmiseks. Tema esimene abielu impotentse mehega, kus ta abieluski neitsipuhtuse säilitas, põhjustas naises piinu ja erootilisi fantaasiapilte. Sellelt pinnalt Juuditit näha on hoopis uus aspekt ka ta motiividele. Neljas vaatus on kaotanud palju oma dramaatilisest pingest, kus Juudit nõuab oma esimese mehe tapmise pärast kividega surnuks viskamist ja keeldudes Osiasega abiellumist, hävitab viimane end endatapuga. Praeguses vormis jäi vahekord Osiasega lihtsalt õhku rippuma. Küll oli näidendisse tegevuse vajadusel sisse toodud Kai Kääridi tantsutrupi esinemine, kes raske dramaatilise sisu hetkeks värvikülllaseks muutis. Antud A. H. Tammsaare „Juudit'ist" oli jällegi saanud iisraeli rahvuskangelase prototüüp, kuna tekstis leidus küllaltki paralleele eesti, resp. mõne teise väikerahva saatusega.

„Juudit" on ühe naise draama, vaatamata, et selle kõrval on taustaks kogu rahva kannatused. Juudit on tugeva psühholoogilise intriigiga naiseiseloom ja Valve Andre oma suure sisseelamusega andis sellele läbinisti tuntud lahenduse, kuigi nende kahekõnelused Olovernesega eeldanuks suuremat meelelisust ja nende efektide kasutamist, milleks januste väärtuslik veevaru kasutati. Juudit on suur tulemus iga näitleja loomingus ja V. Andre preestrinnalik osa oli meeldejääv.

Olovernese, Assuri väeülema osas R. Andre andis liüürilise kallakuga filosoofikuju, kelle ainsaski väljenduses ega liigutuses ei avaldunud väepealiku vaprust ja sõjalist mehelikkust. Nii jäi nagu vajaka uskumisele, et just selle mehe ees olid riigid ja linnad varisenud. Ülikukuju nõudnuks ka välist sõdurlikkust. Tema tõlgendusest aga jäi teatud pehme iseloomuga mehekuju, teatud resignatsiooni tundega, kes oma yaenlasi tahtis rohkem armastuse kui mõõgaga valluta-da.

Väiksemais kõrvalosis oli hea Ernst Vähi Akiori, Ammoni pealikuna, Rita Sui jäi meelde oma lühiosas juudi teenijana, Harri Mürk Petuulia peavanema Osiasena oli groteskne oma armastusese ja Kuldar Palo oli raugalikult ehtne vana Siimonina. Aleksander Liipere Olovernese telgiülemana, Toomas Klamas Nimetuna, Nikolai Oad käskjalana, Andres Truuvert käskjalana ja Tiiu Kask noore naisena täitsid oma lühikesed osad vajaliku ilmekusega. Kai Kääridi tantsutrupis esinesid Merike Toomes, Kristina Meipoom, Eve Lilleorg ja Linda Karuks.

Lavakujundus oli A. Mihkelsoolt, eriti panoraamlik 2. ja 3. vaatuse pilt oli meeldejääv oma tõetruu idamaisusega. Väga uhked, sündmusele kaasaegsed kostüümid olid Marta Tiidolt.

Lavastus oli R. Andre 40. aasta kogemustega kätes. See oli ansamblitihe, kus noored suutsid ilmekalt oma osi täita. Selle lavastusega näitas lavastaja jälle kuivõrd südamelähedane on talle eesti noorte teatrijärelkasvu kasvatamine ja lavastusse rakendamine.

Kõrvuti teatrietendusega toimus ka lavastaja R. Andre 40. a. lavategevuse tähistamine ja A. H. Tammsaare 100. sünnipäeva tähistamine. Enne etendust Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo kõneles A. H. Tammsaarest, kelle sünnipäevaks oleme kogunenud ja kelle 5-köiteline saaga on eesti kirjanduse nurgakiviks. Kodumaal on tahetud teda teha „omaks meheks", kuid see on täiesti väär, kuna A. H. Tammsaarel oli kommunistlik diktatuur vastuvõtmatu ning nägi juba baaside ajastul ette meile saabuvat katastroofi, jäädes oma ootamata surma tõttu siiski ise seda nägemata. „Juudit'is" aga kajastub ka eesti rahva ajalugu, see ütleb, et ükski ohver pole suur oma maa eest. Nagu A. H. Tammsaare, nii pärineb ka R. Andre eesti talust, kus ta raskusi võidelides jõudis kuni „Estonia" lavale ja kes on jätnud oma jäljed eesti teatrilukku näitlejana, lavastajana, aga just noorte järelkasvu organiseerijana ja õpetajana. I. Heinsoo avaldas talle tänu ja tunnustust tehtud töö eest ja soovis õnne edaspidiseks teatriloomingulseks tööks.

Pärast etendust anti palju applausi lavastajale R. Andrele ja Juudit'ile Valve Andrele. Lavale toodi rohkesti lilli ja kingitusi. Suuliste tervitustę seeria avas U. Petersoo, järgnesid ELK esimees R. Kreem, E. Sihtkapitali esimees H. Lupp, T. E. Seltsi esimees V. Poolsaar, Eesti Kunstide Keskuse esimees S. Kerson, Ottawa E. Seltsi poolt pr. Taada, Tartu Instituudi poolt dr. E. Aruja, Thunder Bay E. Seltsi poolt Olvi Pint, kuna kirjelikke tervitusi ja õnnitlusi oli saabunud Rootsist, Inglismaalt, Ameerika Ühendriikidest, ja Kanadast.

Pärast tervitusi anti R. Andrele üle 11 eesti isiku ja organisatsiooni poolt auaadress, kuna Kanada Eesti Teatri näitlejad surusid oma armastatud õpetajale ja lavastajale pähe loorberipärja.

H. O.

Sündmuste kalender

Laupäeval, 11. veebr. kell 7 õ. Eesti Maja suures saalis Soomepoiste Klubi JR 200 aastapäevapidu.

Pühapäeval, 12. veebr. kell 7 õ. Edward Johnson Building, Walter Hall'is EKK Kontsertbüroo seerias Tiiu Haameri klaverikontsert.

Laupäeval, 18. veebr. kell 7.30 õ. Sir John A. Macdonald Collegiate saalis T. E. R. R. „Kungla" rahvatantsu- ja laulupõimik „Rabaküla poiste ehalkäik".

Fort Lauderdale'is Floridas

MÜÜA

ilus moodne kivist bungalow koos mööbliga. Hind $36.000.—. Soodne ostuvõimalus.

Lähem informatsioon

Toronto tel. 259-5898

Juhan Aavikul külas

STOKHOLM (EPL) — Juhan Aavik, iseseisvusaegsete laulupidude hing ja loomingurikas heliloojа, veedab oma vanusepäevi Handeni haiglas, kus ta 29. jaanuaril sai 94. aastaseks.

Kuigi kuulmine ja nägemine on puudulikud, on maestro üldiselt heas füüsilises vormis ja endiselt mõtteterav. Ta jälgib eesti elu eesti ajalehe kaudu, mida talle igal nädalal käib ette lugemas vana sõber Alfred Rummel.

Hoolitsejaks ja asjadeajajaks on ka tehn. lic Kaljo Käärik, külastamas käib ka vanu sõpru, endisi koorilauljaid ja muusikainimesi. Puudub ju eestlastel oma pensionäridekodu ja raskeim probleem on „oma inimeste" puudumine, kuigi hooldus on hea.

Hiljuti suri prof Aaviku abikaasa Alma, kes elas samas pikaravihaiglas. Tema mälestuseks toimus haiglas kohvilaud, kus olid koos lahkunu tütar Linda Aavik-Konnist, peapiiskop K. Veem, E. Tank, K. Käärik, A. Rummel, Kerstin Geyer, Hilda Kippasto, V. Tank ja A. Viisimaa.

Wintario uued võidud

2. veebr. peetud järjekordsel Wintario loosimisel, langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nr. 98134 seerias 06, nr. 95889 seerias 05, nr. 11111 seerias 51, nr. 95846 seerias 42 ja nr. 51838 seerias 45. Järgmine loosimine on 16. veebr.

„Rabaküla poiste ehalkäik"

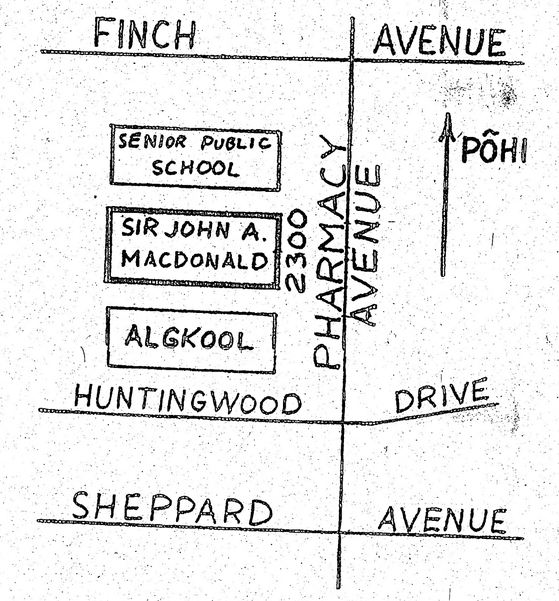

Laupäeva, 18. veebruari õhtul toimub Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühma „Kungla" korraldusel Sir John A. Macdonald Collegiate'i ruumides, 2300 Pharmacy Avenue (Finch ja Pharmacy) ettekanne „Rabaküla poiste ehalkäik". Ettekanne toimub koolimaja kolme hoonete grupi keskmises hoones. Kuna asukoht on vähetuntud ja ligipääsemine ilma autota raske, on transpordiks varutud kaks TTC bussi. Need lahkuvad „Eesti Kodust" ja Victoria Park'i allmaaraudteejaama eest Victoria Park tänavalt kell 6.30 õhtul ja jõuavad kohale aegsasti enne etendust, mis algab kell 7.30 õhtul. Bussipiletite hinnaks edasi-tagasi sõidu eest on 1 dollar. Piletid on saadaval POKO-st, Eesti Abistamiskomiteest, Eesti Täienduskooli laua juurest (esmaspäeviti ja teisipäeviti) ning rühma liikmeilt. Bussipileteid on võimalik ka koha pealt osta, kuid eelmüük on vajalik selleks, et saada ülevaadet sõitjate arvust. Etenduse pileteid on võimalik osta eelmainitud kohtadest hinnaga 5 dollarit ning õpilastele ja pensionäridele 3 dollarit.

Külakosti pakub New Yorgi rahvatantsurühm „Saarevikat", kes esitab Mari Teedla juhtimisel isesisva kava „Vastlapidu".

Vene laev põles Gotlandi vetes

STOKHOLM (EPL) — Edela pool Visbyt Gotlandi vetes läks põlema Nõukogude laev „Baltiski". Laev, mille nimi on venekeelne vorm Paldiskist, on 2000-tonnine kaubalaev, milline oli ta peale livalaadungit.

Seletamatul põhjusel süttis laev ja meeskond asus kiiruga päästepaatidesse. Selle juures kaks meremeest kukkusid paanikas üle parda ja uppusid. Need olid üks madrus ja kolmas mehaanik.

Appi rutanud rootsi helikopterid päästsid 12 päästepaadis asuvat meremeest ja toimetasid Visbysse, kus nad said uued kuivad riided.

Enamus olid pooleldi riietatud kuna alarm tuli magamise ajal.

Kohale tulnud kaks rootsi torpeedopaati püüdsid tuld kustutada, siis jõudis kohale ka raadioalarmi saanud üks vene kaubalaev, millise meeskond läks põleva laeva pardale kustutamist lõpetama. Venelased ütlesid, et nad tulevad tulega ise toime ja neil ei ole rootsi torpeedopaatide abi vaja. Kohale jäi vaid üks rootsi laev igaks juhuks.

„Baltiski" vrakk toimetati pärast tule kustutamist kohale tulnud vene pukseri poolt Tallinna.

Poliitika kompvekipaberitel

STOKHOLM (EPL) — Lääne-Saksamaal müüakse igal pool kompvekke, mis on pärit Eestist ja Lätist. Nähtavasti ostab Saksamaa neid kaubavahetuse tasakaalustamiseks, et midagi vastu saada. Osa kompvekkidest tuleb Tallinnas Kalevi (end. Kave) tehasest, osa Riia „Laima" vabrikust.

Varemalt figureeris kompvekipaberitel päritolumaana „Estonia" ja läti osas „Latvia". Nüüd on aga kompvekipaberitelt need nimetused ära võetud ja nii seisab „Kalevi" kompvekkidel nüüd „Tallinn-Kalev. Made in USSR" ja „Laima" kompvekkidel vaid „Laima-Riga" nii ladina kui vene tähtedega. Vene kiri on ka eesti kompvekkidel. Nii on siis kompvekipoliitika läinud rangemaks. Ei tohi enam olla eesti ja läti kompvekke, kus päritolumaa on nimetatud. Peab olema „USSR", s.o. N. Liit.

Nalja

Tädi Agaate soetab endale lõppeks prillid. Kui sõbranna esitab talle selle kohta imestava küsimuse, vastab Agaate:

„Õieti vajasin ma prille juba ammugi, kuid alles nüüd lõppeks läks uudishimu suuremaks kui mu edevus."

*

„Mida su poeg õpib?"

„Temast tuleb astroloog."

„Või nii, aga mis ta siis päeval tegema hakkab?"

*

Punase veini mõjudest

Punase veini ravimõju tõestas umbes 15 aastat tagasi üks keemik University of Californias, Los Angeleses. Olles huvitatud ajaloost ta märkas, et Rooma leegionäride ürikutes puuduvad märkmed, et leegionärid oleksid põdenud epideemilisi haigusi Väike-Aasia okupeerimise ajal. Samal ajal on ürikutes palju juttu mitmesugustest nakkushaigustest ja epideemiatest kohalike elanike osas.

UCLA keemik tegi kindlaks, et leegionäride ja kohalike elanike toit oli sama, sest leegionärid sõid kohal saadaolevat toitu samuti kui kohalikud elanikudki. Küll aga anti igale leegionärile iga päev lisaks punast veini.

Punast veini uurima hakates UCLA keemik avastas, et veini käärimisprotsess annab samasuguseid tagajärgi kui hallitus, millest saab penitsiliini. Seega Rooma leegionärid näisid olevat kaitstud epideemilistest haigustest igapäevase veini joomise tõttu.

Hiljem avastati, et klaas punast veini õhtusöögi juures alandab ka kolosterooli hulka veres.

Seega õhtusöögi juures punase veini klaasi tõstes kui ütleme: „Terviseks", siis see ei olegi ainult paljas sõnakõlks.

BRUNO LAAN/VES

„Ja sa tõesti ei tea, kes sinu beebi isa on?" küsib sõbratar.

„Kas sa siis ta nime ei küsinud?"

„Ei. Ma olen ehk võibolla küll veidi rikutud, kuid uudishimulik ma ei ole."

VABA EESTLANE

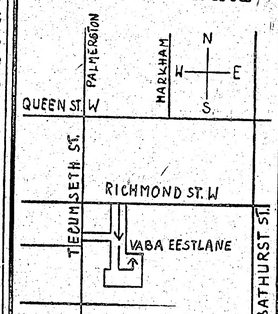

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080